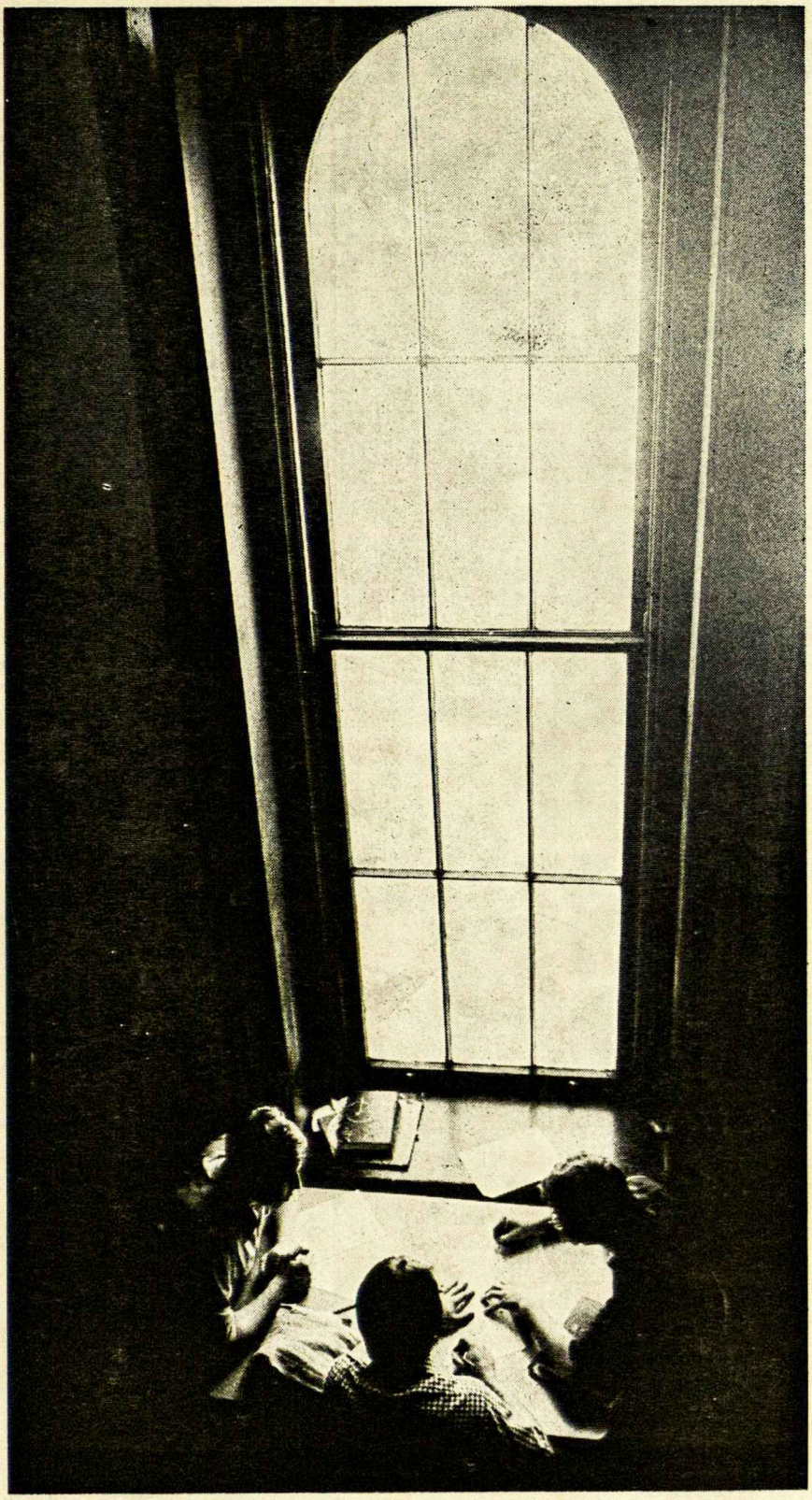

1975 - 3

ΑΓΕΙΣ

1975 KOVAS - MARCH Vol. LXV, No. 3

ATEITIS — Ateitininkų Federacijos leidžiamas

katalikiškos - lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas

Maldos — R. Olšauskaitė ir Ant. Razma 65
ANTAI... — K. Trimakas 66
Protestas ir tremtis (I) — Ant. Maceina 68
Okupuotą Lietuvą aplankius — Studentai ateitininkai 73
LAIŠKAI: Redaktoriaus žodis moksleivių globėjams ir kt. 79
Atsiplėšimas nuo pasaulio (eil.) — D. Sadūnaitė 80
Šventasis Kazimieras — kun. M. Urbanavičius, MIC 83
ATŽALOS: Skilimas tarp kartų šeimoje ir tautoje — V. Olšauskas; Moksleiviai apie žodį; Mūs šalis Lietuva (eil.) — A. Lelytė 86
SUKAKTUVĖS — A. Zailskaitė 88
VADAI: Kun. A. Lipniūnas — Ant. Razma 90
VEIKLA: Moksleivių žiemos kursai (J. Adamonytė, K. Mališaitė, B. Berzaitytė, D. Pajarskaitė, V. Gureckas); Trumpai; Susipažinimas su B. Pūkelevičiūte (R. Polikaitis); Dovydaičio kuopa (R. Kamantaitė) 92

Išdėstymas — V. Kauliaus. Nuotraukos — V. Eivaitės (81), J. Kuprio (viršely, 65, 66, 69, 90, 96), A. Norvilos (85), A. Razgaičio (93, 94, 95) ir A. Zailskaitės (89).

Vyriausias redaktorius: Kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130 USA. Telef.: (312) 366-2446 **Redaktorė:** Aldona Zailskaitė, 1836 49th Court, Cicero, IL. 60650 USA. Telef.: (312) 863-6400. **Redakcijos nariai:** Dalia Bilaišytė, Jurgis Bradūnas, Marija Eivaitė, Jūratė Jasaitytė, Daina Kojelytė, Jonas Kuprys (fotografija), Vytas Narutis, Algis Norvila, Roma Olšauskaitė, Antanas Razma, Linas Sidrys, Danguolė Stončiūtė (išdėstymas), Mirga Šerepkaitė, Raimundas Šilkaitis (fotografija) ir Rimvydas Zailskas (išdėstymas). **Administratorius:** Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: (312) 434-2243. Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. **Leidžia** Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 7 dol., garbės prenumerata — 15 dol., susipažinimui — 5 dol.; visur kitur laisvajame pasaulyje — 5 dol.

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629. **Yearly subscription in the US and Canada $7. Single copy $1.00** Second class postage paid at Chicago, Illinois.

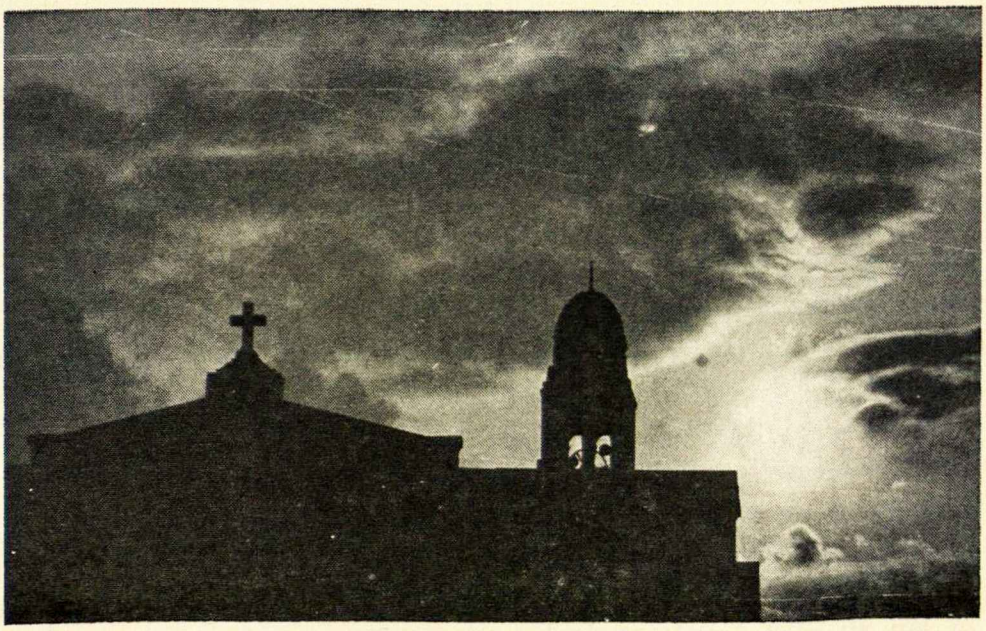

PRAŠYMAS

Prašome Tavęs, Dieve, ištvermės ir jaunatviško entuziazmo mums, "Ateities" redakcijos nariams, ir mūsų bendradarbiams, kad mūsų visų bendras darbas, Tavo laiminamas, atneštų Tavo norimų vaisių.

Prašome Šventosios Dvasios įkvėpimo, kad mes pajėgtume redaguoti šį jaunimo žurnalą taip, kad jis jį skaitantiems teiktų ne tik informacijos, bet ir gaires, padedančias formuoti jų vidinį gyvenimą.

Prašome, Tavęs, Viešpatie, visuotinės Tavo globos mums, kad mūsų darbas niekuomet neiškryptų iš ateitininkų užsibrėžtų idealų ir visada siektų nepriklausomybės ir laisvės mūsų tėvynei Lietuvai.

Roma Olšauskaitė

PADĖKA

Mūsų Kūrėjau! Mes džiaugiamės savo darbo vaisiais ir pasiryžtame ateityje tęsti šio reikalingo žurnalo leidimą. Mes dėkojame tiems, kurie pasidalino su mumis darbo našta.

Labiausiai mes norime padėkoti Tau, mūsų Tėve, už savo protus, kurie formulavo šį žurnalą; už savo rankas, kurios sulipdė "Ateities" medžiagą; ir už savo širdis, kurios įkvėpė meilės jausmą į "Ateities" puslapius. Tu viską mums davei. Kaip padėką, Tau atiduodame savo pabaigtą pirmojo žurnalo numerio darbą. Tepaskleidžia ji krikščionišką Ateitininkišką dvasią mūsų idėjos draugų tarpe. Dėkojame, kad galėjome dirbti Tavo darbą. Amen.

Maldos, skaitytos naujosios redakcijos pirmojo "Ateities" numerio sutiktuvėse, 1975 *m. sausio* 31 *d.*

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

antai...

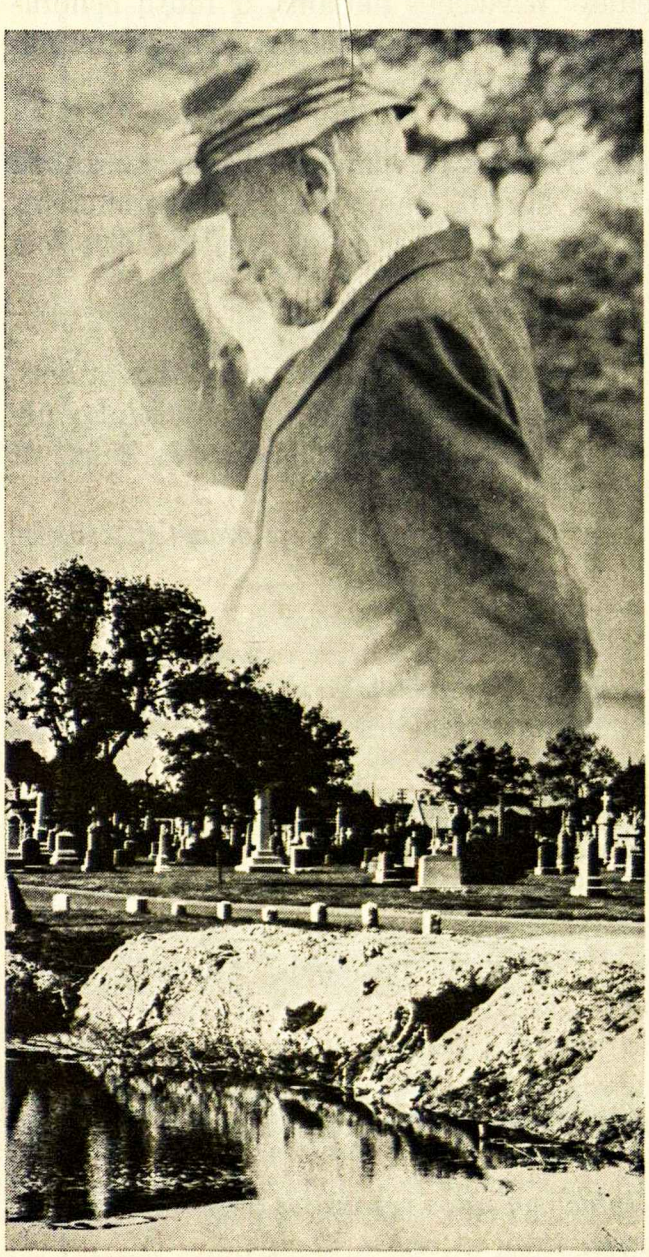

PRISIKĖLIMAS

Krikščionybėj skelbiama tiesa apie Kristaus prisikėlimą yra centrinė ir pati džiaugsmingiausia naujiena. Savo džiaugsmu ji nėra nei šiandien atgyvenusi ar nusidėvėjusi. Šiais laikais žmogus kiek ilgėliau gyvena — ligos ne taip greit praretina jaunesnių žmonių eiles, o tačiau anksčiau ar vėliau mirtis kiekvieną pasiveja. Mirties uždangai nusileidus, nebežino niekas, kas užkulisiuose vyksta. Neprasiskverbia iš ten nei gandai, nei šnabždesiai, nei atodūsiai. Gal dėl to kai kam, gyvenimo pulso iš ten nepatyrusiam, taip sunku tikėti į pomirtinį gyvenimą.

Tuščias kapas ir Nukryžiuotojo pasirodymai staiga perorientavo pasimetusius apaštalus. Praradusieji viltį įtikėjo gyvenimo pulsu anapus. Tuo iš kartos į kartą perduotu tikėjimu ir mes alsuojam. Todėl visai tinkamai šį "Ateities" numerį (65 psl.) pradedam mūsų redakcijos narių malda. Gal niekada taip nepajutom "Ateities" žurnalo ir savo misijos, kaip susibūrę į Mišias, kuriose paaukojom savo pradėto redagavimo darbą ir prašėm ištvermės bei įkvėpimo sau ir su mumis besidarbuojančiais.

PROTESTAS BLOGIUI, KŪRYBA GĖRIUI

Prof. Ant. Maceina dar kartą ateina ginti tezės, kad ateitininkija kilo iš protesto ir kad protesto sąmonė jai šiandien būtina (žr. "Ateities" sausio nr. 6 psl. ir šio nr. 68 psl.) Nemaža atsiliepusiųjų buvo pasisakę prieš protesto sąmonę (sausio nr. 13-17 psl.) Šį kartą jis rimtai klausia: "Ar protesto sąmonės atgrasa, išėjusi aikštėn cituojamuose atoliepiuose nėra kartais ir mūsų dezorientacijos, vadinasi, pasimetimo kelyje ženklas?"

Protestuoti, kovoti prieš blogį, ar kurti, statyti gėrį? Pilnutinio krikščionio ir ateitininko gyvenime bei veikloj jie yra to paties medalio dvi pusės. Kaip būtų nesąmonė kovoti prieš blogį, nestojant už gėrį, taip ir kurti gėrį, nenaikinant blogio.

Prof. Ant. Maceinos laiškas iškėlė protesto sąmonę, nes neryškino gėrio siekio. Žmonių dialogas gi ieško lygsvaros. Atvirai pasakius, būčiau kiek nustebęs, jei toks "vienpusiškas" gvildenimas nebūtų susilaukęs atitinkamų pastangų ieškoti lygsvaros. Nebūčiau perdaug nustebęs nei kieno nors (nesugebančio skaityti tarp eilučių) užklausimu: "O kur pozityvios ateitininkų tendencijos? Nejau jie tik ieško priešų savo veiklai pateisinti?"

Kaip netikslu visai atmesti protesto sąmonės, taip ir to, ką pozityvaus teigė atsiliepusieji, kurių pasisakymai vargiai laikytini dezorientacijos ženklu. Kiekvieną sąjūdį, išaugusį į beveik masinę organizaciją, apima tam tikra dezorientacija — ne tiek pasimetimas, kiek nepaslankumas. Išjudinti reikalinga ir kūrimo dvasia, ir protesto sąmonė.

Kaip gėrio siekiąs žmogus ar organizacija negali gyventi vien kova, taip ir be kovos prieš blogį jis neapseis. Ir kūrybos dvasia, ir kovos (priimtiniau, negu protesto) sąmonė ateitininkams būtina.

LIETUVĄ APLANKĘ STUDENTAI

Lankosi okupuotoj Lietuvoj išeivijoj gyvenantieji vyresnieji tautiečiai, lankosi ir jaunimas. Kokią įtaką turi atsilankymai, ypač kaip paveikiamas išeivijos jaunimas? Šis klausimas tapo ypač aktualus po to, kai prof. Ant. Maceina savo laiške Federacijos vadui ateitininkams nurodė sąlygas, pagal kurias "lankymasis gali būti mums didis ir mūsų atsparos šaltinis" (žr. "Ateitį" š. m. vasario nr. 43 psl.). Ar tas sąlygas išpildo mūsų jaunieji ateitininkai? Ar aplankyta tėvynė kaip tik dėl to, kad pavergta, tampa jiems "Didžiuoju Prasmeniu"? Septyni klausimai buvo pateikti penkiolikai studentų ateitininkų, kurie neseniai lankėsi okupuotoj Lietuvoj. Atsakė aštuoni: septyni vyrai ir viena mergaitė (žr. šio nr. 73 - 78 psl.).

Aplankius kraštą, visų nuomonės apie jį kaip nelaisvą šalį nepasikeitė, išskyrus vieno — to, kuris buvo pradėjęs galvoti: "O gal ten nėra taip bloga" (Studentas I). Jis pamatė okupaciją "visoje žiaurioje nuogybėje". Visi kiti rado, kaip įsivaizdavo. Tik vienas pridėjo, kad "kai kuriais atžvilgiais tenykštis gyvenimas (bendras gyvenimo standartas) atrodo geresnis, negu įsivaizdavau" (Studentas IV).

Atsilankymas daugumai sutvirtino tautinį sąmoningumą: įskiepijo pasiryžimą pasilikti stropiu lietuviu (Studentas II), nušvietė lietuvybės išlaikymo reikšmę (Studentė III), įgalino atrasti Lietuvą kaip tautą, nebe vien žemę (Studentas VII), padėjo atrasti Lietuvą kaip Didįjį Prasmenį (Studentas I) arba tai idėjai davė naują perspektyvą (Studentas V). Vienas gi sakėsi negalįs laikyti "dabartinės" Lietuvos "Didžiąja Prasme" (Studentas VI).

Išvados: Visi matė Lietuvos nelaisvę ir skirtumą tarp valdžios reklamuojamo fasado ir nepatenkintų žmonių nuotaikų. Daugumas grįžo sustiprėję lietuvybėje. Nė vienas nebuvo suklaidintas. Ta prasme atsilankymai okupuotoj Lietuvoj krikščioniškai-lietuviškai sąmoningiems studentams ateitininkams yra teigiamas reiškinys.

Kęstutis Trimakas

PROTESTAS IR TREMTIS

ANTANAS MACEINA

Atoliepis į atsiliepimus

"Užtat dabar mums ir kyla tiesiog likiminis klausimas: ar protesto sąmonė ir tremties sąmonė iš tikro ateitininkams akivaizdybės?"

Ateitininkijos apsisprendimo klausimu

Manasis laiškas Ateitininkų Federacijos vadui dr. Petrui Kisieliui, įvardytas Hesiodo žodžiais "Ateitininkų darbai ir dienos", susilaukė gausesnės atoveikos, negu buvo tikėtasi — tiek žodžiu susirinkimų svarstybose (pvz. studentų ateitininkų Chicagoje 1974. XII. 6 d.), tiek raštu pastaruosiuose dviejuose "Ateities" numeriuose. Nūn, apžvelgiant šios atoveikos visumą, kyla širdyje savotiška priešingybė: malonus jausmas, kad mestos mintys atliepia, net ryžtantis jas "gerai įsisąmoninti ir skleisti savoje aplinkoje" (B. Krokys), sykiu betgi ir baiminga nuojauta, kad ateitininkijos gelmėse pra-

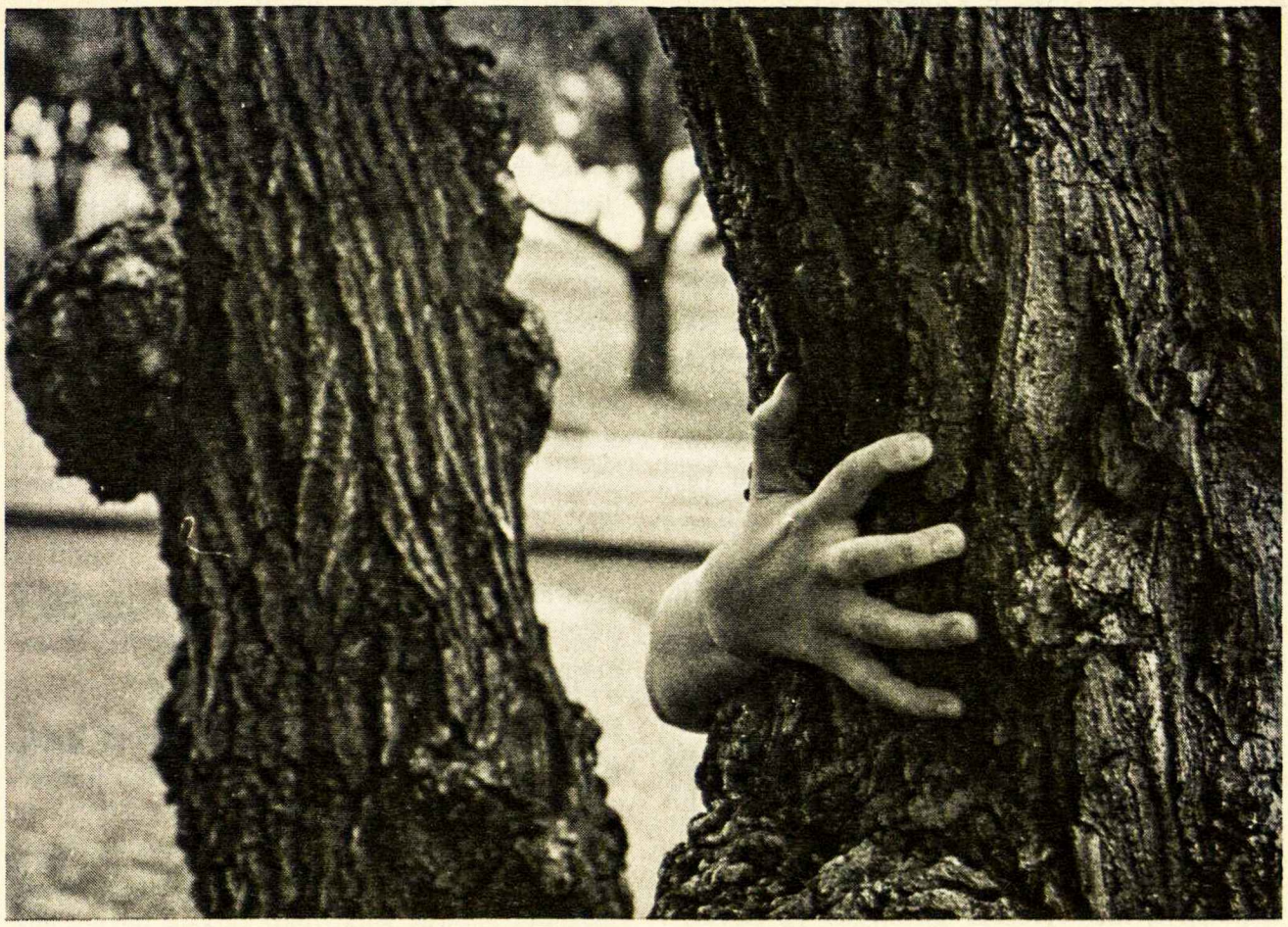

sidedąs kažkoks dvasios lūžis, kažkoks vos girdimas vidinis braškėjimas, technikoje vadinamas 'metalo nuovargiu', kuris graso susprogdinti visą statinį. Malonaus jausmo nėra ko čia pasakotis: jei laiškas bus sukėlęs ateitininkijoje ginčų, pokalbių, svarstybų, tai savo uždavinį jis bus atlikęs. Tačiau aną baimingą nuojautą reikia aiškintis kiek plačiau, prašant visus dėmesingiau įsiklausyti, ar kartais ateitininkijos 'plienas' neimąs braškėti.

Tai sakydamas, turiu galvoje dvi pagrindines ano laiško idėjas: protesto sąmonę ir tremties sąmonę, kurios abi susilaukė gana savotiškų atoliepių. Yra visiškai suprantama, kad kiekvienas pasisakymas gali ir net privalo būti kritiškai pasvertas, ypač tuo atveju, kai perša tų ar kitų pasiūlų kasdienos darbams, kaip tai buvo mano mėginta visų pirma trečiojoje laiško dalyje, o taip pat tai šen, tai ten ir visame laiške. Tačiau argi nebūdinga, kad kaip tik šios pasiūlos susilaukė menkiausio dėmesio, išskyrus gal tik ideologijos klausimą. Tuo tarpu protesto sąmonė ir tremties sąmonė, vadinasi, dalykai, atrodę — bent ateitininkams ir bent ligi šiol — esą akivaizdybės, buvo suabejoti jų reikalo, jų aktualumo ir net jų tiesos atžvilgiu. Ir štai, šis abejonės persisvėrimas nuo reikalų į pradmenis ir net aiškus šiųjų neigimas kaip tik žadina aną baimingą nuojautą. Nes kol sąjūdžio kryptis yra nesvyruojanti, tol jis savomis akivaizdybėmis neabejoja. Suabejojimas akivaizdybėmis visados yra dvasinio perversmo garsas, tarsi upės ledas imtų pavasarį skilti.

Užtat dabar mums ir kyla tiesiog likiminis klausimas: ar protesto sąmonė ir tremties sąmonė iš tikro yra ateitininkams akivaizdybės? Ar gal priešingi teiginiai, taip ryškiai išėję aikštėn atoliepiuose, nusako jau dabartinę jų svetur buvojimo savimonę? Šiam klausimui pasiaiškinti ir yra skiriamos tolimesnės pastabos kaip ano laiško papildas.

I. PROTESTO SĄMONĖS PRASMĖ

1. Atgrasa protestui

Atgrasa protesto sąmonei ateitininkų atoliepiuose į manąjį laišką yra aiški ir gana stipri: "Nelinkėtume ateitininkijai protestu gy-

venti" (A. ir A. Liulevičiai); "Maceina per daug iškelia protesto dvasią" (sesuo M. Margarita); "ateitininkai negimė iš nieko, juo labiau iš protesto... Žodis 'protestas', man regis, nėra tikslus, kalbant apie praeitį, juoba nėra magiškas šiais laikais" (kun. St. Yla). Be abejo, esama atoliepių, kurių autoriams protesto sąmonė yra dar neabejojama (B. Krokys, D. Bilaišytė, V. Bilaišytė). Tačiau jų trumpos šiuo klausimu pastabos — apie akivaizdžius dalykus juk nekalbama plačiai — yra neabejotinai nuslėgiamos drąsių kitos pusės abejonių bei neigimų. Bendras įspūdis: ateitininkija pradeda protesto sąmone kratytis.

Kodėl? — Į tai atsako sesuo M. Margarita: "Žodis 'protestas' turi neigiamą atspalvį", tuo tarpu "ateitininkų šūkis 'Visa atnaujinti Kristuje' yra pozityvus". Ta pati mintis girdėti ir kun. St. Ylos žodžiuose, esą "tautiškumas, religiškumas, integrali kultūra yra vertybės, kuriomis grindžiamas pilnutinis gyvenimas. Tas vertybes ateitininkija diegia, ugdo, tiksliau — papildo, pagilina... Jau antraeilis uždavinys šias vertybes ginti, dėl jų kovoti". Ta pačia kryptimi eina ir Liulevičių nuoroda, "kad protestas kai kuriais atvejais galėjo būti kūrybos akstinas, bet, tur būt, būtų slidu įrodinėti, kad jis yra sąjūdžio gyvenimo variklis". Trumpai tariant, protestas esąs neigiamas, antraeilis ir atsitiktinis sąjūdžio pradas.

Ar iš tikro? O gal gi protestas yra tiktai kita pusė visų tų vertybių, kurias kuriame, kuriomis ugdomės ir gyvename? Liulevičiai teigia, esą "istoriniu atžvilgiu ateitininkai yra labiau linkę save laikyti pasaulio statytojais, negu protestuotojais". Tačiau ar įmanoma yra statyba, neparuošus jai vietos, nuvalant sklypą nuo akmenų bei piktžolių? Ar apskritai krikščionio, o ypač ateitininko, buvojimas nėra panašus į veiklą izraelitų, grįžusių iš Babilono nelaisvės, kai jie viena ranka laikė mūrininko mentę, atstatydami Jeruzalės sienas, o kita — kario kardą, gindamiesi nuo jos nuolatos puldinėjančių priešų (plg. 2 Ez 4, 11-12)? — Juk ką gi mums rodo protesto sklaida?

"Kodėl gi protestuojame, jei mums būtų vis tiek, kad mūsų pasaulėžiūra, dorovė, tautybė, kultūra, garbė yra kito puolamos?"

2. Protesto sklaida

Žodis 'protestas' yra lotynų kalbos vedinys. Veiksmažodis 'pro-testari' (verbum deponens), iš kurio šis vedinys yra kilęs, reiškia 'liudyti kito vietoje' arba 'už kitą'. Sakysime: kaip 'pro-nuntius' (vienas iš popiežiaus diplomatijos rangų) esti nuncijaus vietoje, taip 'pro-testans' arba 'pro-testis' yra asmuo kito asmens bei jo reikalo vietoje. Tad jau kalbinėje 'protesto' reikšmėje glūdi liudijimas bei atstovavimas, vadinasi, visiškai teigiamas dalykas. Neigiamas atspalvis čia išnyra tik todėl, kad reikalas liudyti paprastai atsiranda puolimo atveju. Tada reikia puolimą atremti, o puolimo atrėmimas visados yra kova, vadinasi, neigiamybė. Ir vis dėlto ši neigiamybė yra nešina didžia teigiamybe.

Tai rodo pirmųjų krikščionybės amžių kankiniai-liudytojai ('martyr' reiškia 'liudytojas'). Jie buvo liudytojai Kristaus vietoje: testari pro Christo. Jie neigė, tiesa, stabmeldiškosios valstybės reikalavimą aukoti cezario genijui smilkalo grūdelį. Jie šio grūdelio neaukojo ir mirė. Tačiau ar jie mirė už šį neigimą? Nieku būdu! Jų mirtis buvo protestas ne grynos neigiamybės, o nuostabiai teigiamo liudijimo bei išpažinimo prasme. Protestuodami prieš vertimą mesti ugnin smilkalo grūdelį, jie liudijo Kristų bei savo tikėjimą į jį kaip vienintelį savo Viešpatį. Anuometinis krikščionių kritikas Celsus, klausdamas juos: "Kas gi čia blogo tarti: cezaris yra Kyrios?" kaip tik ir nesuvokė liudijamojo prado proteste.

"Pamąstykime atsidėję, ar protesto sąmonės atgrasa, išėjusi aikštėn cituojamuose atoliepiuose, nėra kartais ir mūsų dezorientacijos, vadinasi, pasimetimo savame kelyje ženklas?"

Ir taip yra su kiekvienu protestu: jis yra neigimas atžvilgiu to, prieš kurį protestuojama; bet jis yra teigimas atžvilgiu to, kuris protestuoja, nes tuo jis liudija savas vertybes. Kodėl gi protestuotume, jei mums būtų vis tiek, kad mūsų pasaulėžiūra, dorovė, tautybė, kultūra, garbė yra kito puolamos? O jei protestuojame,

tai jau tuo pačiu liudijame šių vertybių brangumą bei šventumą. Nes tyla grėsmės, pavojaus, puolimo atveju reiškia šių vertybių, o tuo pačiu ir savęs paties išdavimą. Jei lietuviai nebūtų protestavę, pripažinus Australijos vyriausybei Baltijos valstybių įjungimą į Sovietų Sąjungą, jie būtų nusikaltę savai tautai, nes pati tauta šiuo metu protestuoti negali. Užtat tremtiniai ir turėjo tautos vietoje liudyti (pro-testari) jos teisę būti nepriklausomai. Liudijimo pradas glūdi protesto esmėje ir išeina aikštėn, jį vykdant, visu ryškumu. Protestas prieš ką visados yra kova už ką, vadinasi, šio **ko** teigimas visa jėga.

3. Protestas kaip variklis

Tuo, atrodo, yra atsakomas klausimas, ar protestas yra gyvenimo variklis ateitininkams. Kun. St. Yla savo atoliepyje rašo: "Nesykį esame kalbėję išeivijoj, kad ateitininkams trūksta akivaizdaus 'priešo' ar 'prievartos', kuri buvo anais laikais. Tada visi subrustų, kovotų". Šie žodžiai aiškiai rodo, kiek priešas yra svarbus veiklai, nes jis žadina protestą, o protestas — kūrimą bei ugdymą tų vertybių, kurios puolamos ir kurios tuomet protestuojančiųjų esti ypatingai puoselėjamos. Nes, kaip pastebi St. Šalkauskis, "galima sėkmingai gintis tik tol, kol sugebama kuriamai statyti" ("Ateitininkų ideologija", Putnam 1954, p. 231). Kūryba ir protestas sąlygoja vienas kitą: protestas žadina kūrybą, o kūryba įgalina protestą. Judviejų negalima padalinti į du matmenis "šalia ir anksčiau", kaip to norėtų kun. St. Yla. Atspyris ateina, priešui užpuolus kurią nors vertybę, o ši vertybė stiprėja atospyrio metu.

Užtat reikia tik stebėtis, kad tremties ateitininkai neregi 'priešo' ir todėl nesuvokia protesto svarbos. St. Šalkauskis savo metu rašė: "Ateitininkai priklauso Katalikų Bažnyčiai, kuri specialiai vadinasi Ecclesia militans, t. y. kovojanti Bažnyčia. Bažnyčia visados turi priešą, kuris nuolatos mobilizuoja ir koncentruoja savo pajėgas destruktyvinei kovai su Kristaus palikimu. Kaip Bažnyčia niekados negali atsisakyti nuo kovos su tuo priešu, taip lygiai ir ateitininkai niekados negali nurimti ir nebudėti, pamiršdami bendro katalikybės priešo pinkles" (op. cit. p. 230). Argi tremties ateitininkai šių pinklių nebejaučia? Ar tasai komunizmo ir buržuazijos suartėjimas, apie kurį labai teisingai kalba kun. St. Yla, nėra pats didysis mūsų amžiaus priešas? Ir ar jo nepakaktų, kad subrustume ir kovotume? Argi šio priešo akivaizdoje protestas iš tikro būtų tik neigiamo atspalvio atsitiktinis bei antraeilis uždavinys?

> **"O gal gi protestas yra tiktai kita pusė visų tų vertybių, kurias kuriame, kuriomis ugdomės ir gyvename?"**

Tuo atsakomas ir teiginys, esą "priėjimas prie pasaulio tik per grėsmės sąvokas (o to reikalauja protesto sąmonės metodologija) paties pasaulio nepadaro labiau suprantamo ir nepalengvina darbo jį pakeisti" (A. ir A. Liulevičiai). Tai visiška tiesa: grėsmė kaip išeities taškas nieko nepalengvina. Tačiau ji priėjimą prie pasaulio sutikrovina. Nes grėsmė slypi pasaulio sąrangoje, pradedant gyvąja gamta ir baigiant mūsų išganymu, kurį, pasak Naujojo Testamento, irgi turime vykdyti, baimindamiesi ir drebėdami — "cum timore ac tremore", vadinasi, nuolatinės grėsmės akivaizdoje. Palikę tad grėsmę šalimais — tegu ir tiktai metodiškai turėtume reikalo nebe su tikrove, o su išmonės pasauliu ir, manydamiesi esą jo statytojai, tiestume tiltų, gražių pasižiūrėti, bet pavojingų vaikščioti. Grėsmė kaip išeities taškas atskleidžia mūsų akims pasaulį tokį, koks jis iš tikro yra, būtent: persunktą blogio, su kuriuo kovoti turime ir savyje, ir aplinkui save, tuo anaiptol dar nedalindami pasaulio "į geruosius ir bloguosius" (t. p.). Sakysime: laikyti komunizmą "blogio įkūnijimu" (t. p.) dar anaiptol nereiškia laikyti krikščioniją įkūnytu šventumu. Tai tik reiškia atviromis akimis — be ružavų akinių — žiūrėti į istorines blogio apraiškas, kurios kinta savo pavidalais, visados likdamos tos pačios savo esme, būtent: žmogaus išniekinimu. Jei tad kuriame nors sąjūdyje tą ar kitą istorijos metą žmogaus išniekinimas įsikūnija prievartine valstybinės sąrangos lytimi, tuomet vargu ar klystume, laikydami šį sąjūdį ano meto blogio įkūnijimu. Taip pat vargu ar klystume, vadindami komunizmą blogio įkūnijimu mūsojo amžiaus metu, nes jame žmogaus išniekinimas ir yra šiuo

metu pasiekęs aukščiausio laipsnio. Komunizmu tad domėtis, jį studijuoti, jam spyriotis ir buvo ateitininkai kviečiami minėtame laiške. Nes kas mūsų amžiaus istoriją svarsto ne komunizmo grėsmėje, tas svarsto ją vykstančią ne pasaulyje, o savame salione prie židinyj spragsinčios eglišakių ugnies.

4. Ateitininkijos kilmė iš protesto

Turint visa tai galvoje, nėra nei pagrindo, nei reikalo abejoti ateitininkijos kilme iš protesto ar šią kilmę 'peraiškinti'. Kultūros istoriką visados tyko pavojus žiūrėti į praeitį savos būklės — visuomeninės ir net asmeninės — akimis ir rasti joje tokių sąsajų, kurių ano meto tikrovėje iš viso nėra buvę. Tai tinka tautos istorijai (prisiminkime tik mūsų pačių ginčus dėl Lietuvos krikšto ar dėl mūsų kunigaikščių pakėlimo į karalių rangą), tai tinka ir bet kurio sąjūdžio istorijai. Todėl nenuostabu, kad ir ateitininkijos kilmės nenorima regėti proteste: kam protestas nepatinka, tas ir nenori su juo sieti ateitininkų sąjūdžio. Tai bendroji kultūros istorijos silpnybė, prasiveržusi dabar ir ateitininkijos kilmės sampratoje.

Nebūdami betgi nė vienas iš tų, kurie ateitininkų sąjūdį grindo, turime pasikliauti pasisakymais pačių pradininkų, kaip jie suprato savą telkimąsi į organizacinį vienetą, nebenorėdami toliau veikti pavieniui. Laiške mūsų Federacijos vadui minėjau Louvaino studentų katalikų atsišaukimą (1909), kuriame protesto mintis yra gana aiški: organizuojamasi tam, kad atveiktum į lietuviškosios šviesuomenės nukrikščionėjimą ir nutautėjimą. Dabar tenka pridurti dar vieną kitą ano meto pasisakymą.

Visi pirmieji Pr. Dovydaičio, greitai tapusio ateitininkijos vadovu (1911), raštai — "Guyau moralės kritika", "Trys pamatiniai klausimai", "Biblija ir Babelis", "Kristaus problema" — yra ne kas kita kaip tiesiog gaivalingas protestas prieš ano meto pastangas sumitinti evangelijas ir nuistorinti Kristų. Kun. St. Yla savame "Ateitininkų vadove" šitaip apibūdina aną protestą, cituodamas paties Dovydaičio žodžius: "Dovydaitis įsitikino, kad kultūros nugręžimas prieš krikščionybę yra pats giliausias nesusipratimas, dėl to jauno žmogaus drąsa jis skelbė 'protestą prieš to meto antikristiškas nuomones'. Jis išėjo ginti 'Kristų, krikščionybę, krikščionybės istoriškus dokumentus nuo antikristiškų puolimų to laiko naujausiame moksle, skelbiamame iš universitetų katedrų ir šalia jų' " (p. 27).

Aiškiausiai tačiau ateitininkijos kilmę iš protesto yra nusakęs St. Šalkauskis: "Ateitis savo kilme reiškė protestą prieš demoralizuojančią rusų mokyklų ir valdžios įtaką, kuri nešė su savimi nukrikščionėjimą, nihilizmą ir anarchiją. Jei mūsų tautinis atgimimas buvo visų pirma protestas prieš mūsų šviesuomenės sulenkėjimą ir suaristokratėjimą, tai mūsų religinis atgimimas buvo visų pirma protestas prieš mūsų šviesuomenės religinį, dorinį ir visuomeninį sumenkėjimą rusiškojo nihilizmo įtakoje" ("Ateitininkų ideologija", p. 65). Argi tad iš tikro "žodis 'protestas'... nėra tikslus, kalbant apie praeitį", kaip tai teigia kun. St. Yla? Kodėl jis buvo tikslus Dovydaičiui ir Šalkasukiui, apibūdinantiems savo pačių veiklą bei ateitininkijos kilmę iš šios jų veiklos, o nebetikslus mums, kalbantiems apie tą pačią praeitį?

Galimas daiktas, kad protestas "nėra magiškas šiais laikais" (kun. St. Yla). Bet užtat mes ir klausiame: kas vyksta ateitininkijoje, kad protestas jos neįtaigauja ir darosi jai net grasus? Ir vis dėlto dabartinis ateitininkų traukimasis nuo protesto sąmonės anaiptol dar nereiškia, kad ir savo kilme ateitininkija nebūtų buvusi susieta su protestu, vadinasi, kad protestas nebūtų buvęs ateitininkų variklis ar kad protesto sąmonė nebūtų buvusi ateitininkijoje veiklos sudedamasis pradas — pagal Šalkauskio žodžius: "Veiklumas paprastai reiškiasi dvejopai: neigiamąja ir teigiamąja forma. Iš vienos pusės tenka ginti savo idealus gyvenimo kovoje, iš antros — kuriamai juos vykdyti. Kovos momentas turi reikšmės jau ideologiniam susipratimui. Mat, kai atsisakoma kovoti įtikinėjimo priemonėmis, tai tarp pasyviai nusiteikusių žmonių ima įsivyrauti dezorientacija" (op. cit. p. 229). Pamąstykime atsidėję, ar protesto sąmonės atgrasa, išėjusi aikštėn cituotuose atoliepiuose, nėra kartais ir mūsų dezorientacijos, vadinasi, pasimetimo savame kelyje ženklas?

(Straipsnio antroji dalis "Tremties sąmonės prasmė" bus spausdinama sekančiame "Ateities" numeryje.)

STUDENTAI ATEITININKAI: OKUPUOTĄ TĖVYNĘ APLANKIUS

Kokie yra okupuotą Lietuvą aplankiusių jaunų išeivių lietuvių įspūdžiai apie okupuotą tėvynę, ten gyvenančius tautiečius, jaunimą, religiją už Geležinės uždangos? Kaip jie patys buvo paveikti? Septyni klausimai buvo pateikti penkiolikai studentų ateitininkų, kurie neseniai ten lankėsi, laiške pažymint, jog atsakančiųjų pavardžių neminėsime, "kad nepakenktume Lietuvoj gyvenantiems". Spausdinami šešių atsiliepusių atsakymai. Likę du, vėliau atsiųsti, bus spausdinami sekančiam numeryje (visų autorių pavardės redakcijai žinomos). Šie atsiliepimai aptariami "Antai" skyriuje 67 psl.

KLAUSIMAS: Ar, Tau atsilankius okupuotoj Lietuvoj, Tavo nuomonė ir nusistatymas kuria nors prasme pasikeitė? Kaip?

STUDENTAS I: Taip, pasikeitė. Iki tol nemaniau, kad bet kokiame pasaulio krašte gali būti tiek priespaudos ir žmonių paniekinimo. Kaip ir daugelį mano kartos žmonių, taip ir mane tėvai nuo vaikystės indoktrinavo, todėl vaikystėje priešrusiškas ir prieškomunistiškas nusistatymas buvo stiprus. Augant ėmė kilti abejonių: "O gal ten nėra taip bloga". Tos abejonės sustiprėjo įstojus į universitetą, nes girdėjau daugelį profesorių aiškinant gerąsias ir blogąsias įvairių santvarkų ir politinių sistemų puses. Mano nuomonė buvo, pavyzdžiui, pablogėjusi apie padėtį Lotynų Amerikoje ir pagerėjusi apie komunistinius kraštus. Nuvykęs Lietuvon, rusų-komunistų okupaciją pamačiau visoje žiaurioje nuogybėje.

STUDENTAS II: Mano nuomonė ir nusistatymas beveik nepasikeitė. Panašiai buvo, kaip iš anksto įsivaizdavau.

STUDENTĖ III: Iš tikrųjų mano nuomonė nelabai pasikeitė. Buvau, prieš išvažiuodama, gana daug pasikalbėjus su jau apsilankiusiais žmonėmis, iš kurių gana daug sužinojau. Tačiau mano įspūdžiai, mintys ir nuomonės jau buvo gana gerai susiformulavusios prieš išvažiuojant. Radau, kad daug kas buvo taip, kaip man buvo pasakyta.

STUDENTAS IV: Mano nuomonė iš esmės nepasikeitė. Vis maniau, kad ten trūksta laisvės ir kad gyvenimo standartas galėtų žymiai pakilti, jei dabartinės valdžios santvarka būtų demokratiškesnė. Tačiau tenykštis gyvenimas kai kuriais atžvilgiais atrodė geresnis, negu prieš tai įsivaizdavau. Čia gal kalta mūsų spauda, kuri nudažo viską perdėm tamsiomis spalvomis. Turiu omeny bendrą gyvenimo standartą. Žmonės geriau apsirengę, geriau maitinasi, turi gražesnius ir geriau įrengtus butus, negu čia mums aprašo.

STUDENTAS V: Lietuva manęs perdaug nenustebino. Atrodo, kad skirtingi informacijos šaltiniai, su kuriais nuo vaikystės dienų buvau susidūręs, mane supažindino su padėtimi. Pakilo dalinai, tur būt, mano noras laikyti artimesnius ryšius su gyvenančiais Lietuvoje. Nežinau, kiek tas skirtųsį, pavyzdžiui, nuo panašaus noro palaikyti ryšius su Vakarų Vokietijos lietuviais.

STUDENTAS VI: Lankantis Lietuvoje šią (1974) vasarą, mano nuomonė bei nusistatymai nepasikeitė. Tik teko gal praktiškai patirt tai, ką teoretiškai jau anksčiau žinojau, kuo tikėjau.

KLAUSIMAS: Kokias nuotaikas pastebėjai tautiečių tarpe okupuotoj Lietuvoj?

STUDENTAS I: Lietuviai Lietuvoje didžiuojasi savo lietuviškumu ir pranašumu prieš rusus. Net partiečiai didžiavosi geresne lietuvių statyba ir aukštesniu gyvenimo standartu. Jie antikomunizmą nelaiko svarbiu dalyku, bet tikrenybėje yra nusiteikę ir antirusiškai, ir antikomunistiškai.

Dėl materialinio gyvenimo sąlygų lietuviai perdaug nesiskundžia, nors supranta, kad kitokioje sistemoje galėtų geriau gyventi. Jie yra pripratę stovėti ilgose eilėse prie krautuvių, pažįsta juodąją rinką ir "blato" sistemą. Inteligentija labiausiai skundžiasi dėl dvasinės priespaudos, dėl visą gyvenimą užvaldžiusio melo ir dėl rusų arogancijos. Didžiausias lietuvių noras, kad koks kipšas išvarytų rusus iš Lietuvos.

STUDENTAS II: Pastebėjau truputį apatijos, bet bendras nusiteikimas buvo toks: "Esu šioj padėty, nieko nepakeisiu, tai gyvensiu išnaudodamas tai, ką turiu". Kai buvau Lietuvoj, padariau gan daug nuotraukų. Daugumas buvo giminių portretai, pavieniai ar kartu. Įdomu, bet beveik nei vienas nesišypsojo. Gal tik retas atsitikimas, bet man tos liūdnos išvaizdos gan tiksliai parodo jų nuotaikas.

STUDENTĖ III: Čia išeivijoje, mūsų lietuviškos veiklos pagrindai remiasi kultūros išlaikymu — per veiklą, organizacijas ir t. t., ir su ta viltim, kad gal vėl kada Lietuva bus laisva.

Lietuviai okupuotoj Lietuvoj, man atrodė, yra jau be vilties — nusivylę. Jie, atrodo, jau yra priėmę tą faktą, kad yra okupuoti ir nėra kaip pasipriešinti be kokių blogų pasėkų. Ką bedarys, turi gyventi, kaip gali, tokioj padėty. Žinoma, širdis spaudžia ir pyktis ima, ir šie jausmai yra parodomi, kur tik bebūna proga. Jie turi realistiškai gyventi vien dėl pragyvenimo. Kaip gali kitaip daryt po tiek metų Rusijos valdžioj? Gyvena tiesiog surištom rankom. Gali tik įstoti — kur ir kaip gali —į politines pozicijas, užimti aukštesnes vietas, infiltruoti komunistų geležinę ranką ir tuo būdu įvesti kiek gali švelnesnę valdžią... o vėliau, kas žino? (Apie tai buvo daug skirtingų nuomonių...).

STUDENTAS IV: Pastebėjau panašias nuotaikas tautiečių tarpe, kokias ir kiti turistai pastebi. Jos bendrai negatyvios. Nemėgsta dabartinės valdžios, skundžiasi prekių stoka ir blogu aptarnavimu. Daugumas, ypač jaunimas, kuris drąsesnis, tautiškai solidarūs. Visi mėgsta pasididžiuoti Lietuvos laimėjimais įvairiose srityse. Čia, sako, geriausi keliai, daugiausia maisto, vakarietiškiausia aplinka ir t. t. Todėl mažai girdėjau, kad kas norėtų išvykti į kitas respublikas apsigyventi.

STUDENTAS V: Lietuvoje randasi didelė materialinė bei ideologinė stoka. Iš sociologinio taško matėsi, kad viešai lietuviai vienas kitu perdaug nepasitiki.

STUDENTAS VI: Pastebimos dvi skirtingos nuotaikos, kurios priklauso nuo aplinkybių. Viešose vietose viskas labai paviršutiniškai, žmonės bijo giliau apie bet kokius filosofinius, teologinius ar politinius klausimus pasisakyt ir net jaučiasi, kad gan daug žmonių yra bent šiek tiek persiėmę komunistine propaganda. Atrodo, kad daugumas, pavyzdžiui, gan įsitikinusiai teigia, jog daugumas karo meto "nuodėmių" buvo nacių, o ne komunistų padaryta. Ir ta idėja yra tiek pompuojama, kad užmaskuoja pilną tiesą.

Iš kitos pusės, net ir viešose vietose su tinkama kompanija galima ir pasijuokt, ir linksmai praleist laiką. Gi privačioj kompanijoj jaučiasi daug didesnis atvirumas bei nuoširdumas. Nors ir tuomet, jei tikrai bandai klausti jų kai kuriais politiniais klausimais, jaučiasi tam tikra baimė, netikrumas, abejonė.

KLAUSIMAS: Ar teko susitikti su jaunimu? Kokios jo nuotaikos? Kuo jauni lietuviai domėjosi, kalbėdami su Tavim? Ar Tavo kalba jiems paliko įspūdį? Kokį? Ar jųjų kalba Tau paliko įspūdį? Kokį?

STUDENTAS I: Taip, teko sutikti nemaža jaunimo. Jie, kaip ir vyresnieji, nemėgsta nei rusų, nei komunizmo. Jauni vyrai visaip stengiasi išvengti sovietų kariuomenės ir vasaros darbų kolchozuose. Moka daugybę rusus ir visą

sistemą pajuokiančių anekdotų. Sakysime, prisimenu, būrelyje pasakojo Amerikoje žinomą anekdotą apie Brežnevą, sapnavusį komunistinę vėliavą virš Baltųjų Rūmų Washingtone, ir Nixoną, sapnavusį komunistinę, bet kinietišką vėliavą virš Kremliaus.

Mano sutiktas jaunimas labai domėjosi lietuvių jaunimo Amerikoje gyvenimu, organizacijomis — ateitininkais, skautais, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga. Nepaprastai domėjosi jaunimo stovyklomis, suvažiavimais, kursais, jų programomis, šokių ir dainų šventėmis. Daug klausimų kėlė apie Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą, kuris neseniai buvo įvykęs.

Taip pat domėjosi Amerikos gyvenimu, prekių kainomis, uždarbiais, negrų klausimu, universitetų ir gimnazijų santvarkomis, karinės tarnybos prievole. Daug klausimų buvo apie amerikiečių estradinę muziką, kurios geriau nepažįstu ir daug ko pasakyti negalėjau.

Ar tai jiems padarė įspūdį? Aš manau, nes jokios propagandos nevariau, o pasakojau tiesą. Jie labai stebėjosi mano pusėtinai sklandžia lietuvių kalba; mat, jiems kalama į galvą, kad mes Amerikoje esame labai suamerikonėję. Sakė, kad prieš kiek laiko buvę Vilniuje sportininkai nekalbėję lietuviškai.

Man įspūdį padarė jų laisvės ilgesys. Jie apie tai daug nekalba, bet nesunku suprasti iš klausimų, kuriais jie domisi, ir išskaityti iš veidų, kai klausosi atsakymų. Man įspūdį padarė komjaunuoliai, ant atlapo nešioją Lenino ženklelį, o širdyje antikomunizmą. Reikalas jiems būti dvilypiais mane sukrėtė, nors jie tai priima kaip natūralų dalyką.

STUDENTAS II: Susitikau su jaunimu, bet dažniausia tai buvo su giminėmis. Aš manau, kad jų nuomonės dar liūdnesnės negu senimo. Jie domėjosi beveik apie bet kokią smulkmeną, kurią galėtum įsivaizduot: drabužiai, šokiai, kasdieninė dienotvarkė, savaitgaliai, kokios yra vestuvės, mokslas ir t. t. Iš tikrųjų, bet kas. Jiems padarė didelį įspūdį, kad mokėjau kalbėti lietuviškai. Jie man paliko gan neigiamą įspūdį — apatiški.

STUDENTĖ III: Man jaunimas paliko labai pesimistiškos nuotaikos įspūdį. Daugumas jų, kuriuos sutikau, subtiliais būdais amžinai išjuokė tarybinę valdžią. Daug iš jų siekė aukštesnio lygio mokslo, žvelgdami į ateitį, ieškodami kiek geresnio gyvenimo.

Jaunimas labai domėjosi išeivija. Buvau truputį nustebus, kiek daug jie žinojo — daugiausia iš "Amerikos Balso" radijo. Įdomu buvo jiems sužinoti teisybę ar patvirtinti tai, kas jau buvo žinoma. Tuo pačiu jie norėjo labai žinoti, ką Amerikos lietuvių jaunimas veikia, kaip gyvena, kuo domisi, ką turi, ir panašiai. Nelabai tikėjo, kad daug jaunimo puikiai kalba lietuviškai ir veikia lietuviškose organizacijose, kad dar gana stipriai lietuvių kultūra išlaikoma jaunimo tarpe. Tikrai nustebo, kad pati kalbėjau laisvai lietuvių kalba...

STUDENTAS IV: Per septynias savaites turėjau daug progų susitikti su nemažu skaičiumi jaunimo. Jaunimas labai domisi Vakarų gyvenimu. Patys labai norėtų ten pakeliauti. Būdavo daug klausimų, liečiančių Amerikos tariamas negeroves. Ar Amerikoje juodžiai vis kenčia? Ar bedarbių iš tikrųjų taip daug? Jaunimas, kaip ir senimas, gana optimistiškai žiūri į "detentą". Bendrai man atrodė, kad jie labai mažai žinojo apie tikrą Amerikos gyvenimą, o dar mažiau apie Amerikos lietuvių gyvenimą. Visi labai stebėjosi Amerikos algų dydžiu ir gyvenimo standartu. Taip pat džiaugėsi išeivijos aktyvia veikla.

STUDENTAS V: Palyginus su senimu, jaunimas rodo didesnę toleranciją savo aplinkai. Būna vis dėlto smarkių reakcijų kai kuriems įvykiams, kaip Kalantos susideginimas, dėl kurio vyko įtemptos demonstracijos Kaune. Jaunimas, su kuriuo laiką praleidau, buvo daugiausia nustebintas mano sugebėjimu keliauti prieš Lietuvą pasiekiant. Man teko devynis Europos kraštus aplankyti. Klausimai, žinoma, sukosi apie tai, kas ten dedasi. Jie norėjo žinoti, kaip aš reaguoju į Lietuvą. Teko irgi vieną vakarą Gedimino piliakalnyje iki penktos valandos ryto su studentais padainuoti. Dėl lietuvių kalbos — keli paminėjo, kad kalbu šauniai; tik pusseserė įtarė tam tikrą akcentą. Negaliu pasakyti, kad ir Lietuvoj visas jaunimas lietuviškai kalba be priekaišto. Buvo, be abejo, tų, kurie labai puikiai kalbėjo. Skyrėsi jie daugiausia turtingesniu žodynu ir melodišku kalbos raitymu. Bet buvo ir netaip gerai kalbančių — ir nemanau, kad tai dėl rusų įtakos, nes, nežiūrint valdžios, visur kalbama lietuviškai.

STUDENTAS VI: Taip, teko susitikti su jaunimu — iš tikro labai mažai teko laiko praleisti su senimu, nes tyčia nepranešiau giminėms, kad atvažiuoju. Tik ten nuvažiavęs su jais susirišau pagal savo norą bei laiką. Tuo būdu turėjau daugiau laiko pamatyt tai, ką pats norėjau pamatyti, bei susitikt su įvairiais žmonėmis. Jaunimas labai domėjosi gyvenimu Amerikoje bei Kanadoje. Turėjo jie šimtus klausimų apie mūsų uždarbį, apie automobilius, apie stereo ir t. t. Atrodo jie daug daugiau norėjo sužinot apie mūsų materialinį gyvenimą, negu apie mūsų politiką ar religinę laisvę. Jaučiasi troškulys pas juos materialinio įvairumo, nes pas juos to tikrai nėra. Tikiuos, kad jiems palikau didelį įspūdį. Jiems nuvežiau gan daug įvairių žurnalų (angliškų sporto, automobilių bei foto) bei lietuviškų, čia leistų knygų; o ir prie vodkos valandomis pasakojau apie viską. Klausimų jiems, atrodo, niekad nepritrūko. Gan artimai su keliais susidraugavom ir toliau dabar susirašinėjam. Net teko suorganizuoti krepšinio rungtynes tarp mėgėjų iš jų tarpo ir penkių iš mūsų nuvykusių.

KLAUSIMAS: Kokios okupuotoj Lietuvoj Tavo pastebėtos apraiškos religijos srity, aplankant bažnyčias, atsilankant į pamaldas, kalbantis su tautiečiais?

STUDENTAS I: Jaunimas į diskusijas religiniais klausimais nesileidžia. Vienas privačiame pasikalbėjime įtikinėjo mane mesti tikėjimą, nes kunigai esą negeri žmonės. Paaiškinau, kad tikiu į Dievą, bet ne į kunigus, ir mudviejų pasikalbėjimas nutrūko. Tačiau visi pyksta dėl bažnyčių uždarinėjimo ir kunigų persekiojimo. Kiek galėjau pajusti, yra visuotinis noras Lietuvoje, kad valdžia duotų religijos laisvę.

Dalyvavau Mišiose Aušros Vartuose ir Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Aušros Vartuose buvo ir jaunimo, bet ne koplyčioje. Antroje bažnyčioje buvo tik vyresni žmonės ir vaikai.

STUDENTAS II: Miesčionys, kurie turėjo geresnes tarnybas, ir studentai nelankė bažnyčios. Kaime žmonės žymiai religingiau nusiteikę; kryžiai ir šventųjų paveikslai daug kur matomi. Sekmadienį, kai atsilankiau pamaldose bažnyčia buvo perpildyta. Žinoma, daugiausia buvo senesnio amžiaus žmonės, bet visokių buvo.

STUDENTĖ III: Neturiu tiek daug pastabų religijos srity... Pamačiau kelias bažnyčias, veikiančias ir neveikiančias, ir buvau nustebinta jų grožiu. Neturėjau progos išklausyti pamaldų, bet, kiek giminės pasakojo, didelę dalį Mišias lankančiųjų sudaro senos bobutės. Tie, kurie praktikuoja religiją ir tiki, dažniausiai tai daro privačiai.

Buvau sutikus gana daug netikinčiųjų. Iš tikinčių, daug kas nenori viešai lankyti Mišias... ypatingai studentai, nes kartais yra blogų pasekmių. Pastebėjau, kad religija Lietuvoje yra labai asmeniškas, privatus dalykas.

STUDENTAS IV: Religija dar tvirtokai laikosi vyresniųjų tarpe, tačiau jaunųjų tarpe ne taip stipriai. Pamaldose, mano nustebimu, pasitaikydavo šiek tiek jaunimo ir ne pensijos amžiaus žmonių. Atsirasdavo ir keli jaunuoliai, kurie man prisipažino, kad tvirtai tiki.

STUDENTAS V: Religinė padėtis yra silpna, mažai kas matosi viešumoj. Didelis skaičius bažnyčių bei šventovių yra tapę muziejais. Viena bažnyčia, kuri mane pritrenkė, buvo pavadinta "ateistiniu muziejum". Joje buvo pridėta visokių evoliucijos teigimų ir beždžionžmogių nuotraukų. Informacijos buvo pasenusios ir kartu labai nevykusios.

Lietuvos pogrindis yra išleidęs Katalikų Bažnyčios kroniką, kurioj yra apibūdinta tiksli religinė padėtis.

STUDENTAS VI: Jaunimas, atrodo, visai nesilanko į religines pamaldas. Bažnyčios, kurios veikia, daugiausia pripildytos senesnio amžiaus moterėlių. Didelio dėmesio, atrodo, visai nerodoma religiniams klausimams ir neteko daug šioje srityje išsikalbėti. Bet visi labai mielai nori parodyt visas bažnyčias, katedras ir t. t. Atrodo, kad religija bendrai yra turistinė atrakcija.

KLAUSIMAS: Ar yra kokių negerovių besilankant okupuotoj Lietu-

voj? Jei yra, kokios jos yra ir kaip jų išvengti?

STUDENTAS I: Važiavau į Lietuvą atvira širdimi ir pasiryžęs neprasilenkti su įstatymais, kad galėtų mane areštuoti. Tačiau net su aukštais komunistų pareigūnais atvirų diskusijų nevengiau. Buvau tardomas ir labai nuodugniai iškratytas. Bet baimės man neįvarė, nes žinojau, kad kaip gimusį Amerikoje ir Lietuvos iki tol nemačiusį žydų šaudymu apkaltinti negalės. Patarčiau ir kitiems nuvykus elgtis išmintingai, bet drąsiai. Neverta per žioplumą pačiam įkliūti ir įklampinti kitus.

STUDENTAS II: Man asmeniškai neteko patirti kokių nemalonumų.

STUDENTĖ III: Mums belankant Lietuvą nebuvo jokių baisių negerovių... tik, kad nebuvo galima pabūti ilgiau kaip penkias dienas. Nors ekskursija tęsėsi dvi savaites, Lietuvoje tegalėjom būti tik penkias dienas. Tarp tų kitų aštuonių dienų buvo gana daug be reikalo nuobodžių dienų.

STUDENTAS IV: Čia paminėsiu tik kelias negeroves. Visiem, be abejo, žinomos ir kitos negerovės — asmens laisvių varžymai. Ten atrodo, žymiai smarkiau plitęs girtuokliavimas. Čia gatvėse niekuomet nemačiau tiek pasigėrusių, kaip ten. Ši liga liečia visus — ir aukštesnių, ir žemesnių klasių žmones, studentus ir jaunus darbininkus. Tik moterys mažiau geria. Viena priežastis — bendras gyvenimo nuobodumas. Nėra ten tiek įvairumo, kaip čia.

Aptarnavimas irgi prastas. Daug kur reikia laiko pragaišti apsiperkant ir kitiem reikalam, kas dar daugiau apsunkina jau gana nuobodų gyvenimą.

STUDENTAS V: Administracinė struktūra labai atbulai veikia, reikia turėti daug kantrybės. Tuo pačiu patartina taisyklių laikytis. Nežiūrint keblumų, būtinai patariu važiuoti.

STUDENTAS VI: Ypatingų negerovių man asmeniškai neteko pergyvent ar pastebėti. Be abejo, buvau sekamas. Nulipus nuo traukinio Vilniuje (iš Varšuvos), mano kelionės draugas pamiršo savo švarką. Tą vakarą aš vienas einu Vilniaus gatvėmis. Prie manęs priėjo senesnio amžiaus moteris su mano draugo švarku ir paprašė, kad perduočiau jam. Tikrai nustebau, padėkojau ir toliau ėjau.

KLAUSIMAS: Ar Tau teko, anot prof. Antano Maceinos, "praregėti neužgrindžiamą skirtumą tarp fasado (t. y. besilankantiems specialiai reklamuojamų tarybinės santvarkos 'laimėjimų') ir gyvos žmogaus širdies"? Kaip?

STUDENTAS I: Tik aklas negali pastebėti skirtumo tarp "tarybinių laimėjimų" ir gyvos žmonių dvasios. Lietuviai nepaprastai nuoširdūs ir aiškiai pasako, kad laisvame krašte ir medžiagiškai galėtų daug geriau gyventi.

Turisto žvilgsnis oficialios propagandos ten bandomas nukreipti į statybas, restauracijas, muziejus, o lietuvio dvasios parodyti vengiama. Tiesa, Žirmūnai ir Lazdynai iš tolo gražiai atrodo, bet iš arti pačia statyba turi nusivilti. Bet kai pastebi, kad tuose "liuksusiniuose" rajonuose beveik visi kalba tik rusiškai, tai tada išryškėja didysis skirtumas tarp "fasado" ir "gyvos žmogaus širdies". Fasadas rodo naujus kelius, bet jais negalima nuvažiuoti pamatyti tėvų gimtinės nei senelių kapų. Fasadas kalba apie nacionalinės kultūros žydėjimą, bet visose įstaigose kalbama tik rusiškai. Įspūdinga "Tarybų Lietuvos" respublikinė biblioteka, bet tik fasadas, nes vidus užtvindytas rusiška literatūra. Būtų galima tą palyginimų eilę pratęsti, nes tikrovės ir melo susidūrimai ten dažni ir ryškūs. Pavyzdžiui, komjaunuoliai pasakojo, kaip pradžios mokyklose juos įrašydavo į pionierius: mokytojas duoda diktantą ir visi klasėje turi rašyti: "Aš, (vardas, pavardė), prašau priimti mane į pionierių organizaciją". Tada turi visi pasirašyti. Po to mokytojas "diktantus" surenka ir 100 nuošimčių išpildo planą.

STUDENTAS II: Nebuvau su ekskursija, tai ėjau ir mačiau, ką pats norėjau (žinoma, tam tikrose ribose), o ne tarybinės santvarkos "laimėjimų", nors nebuvo visada įmanoma to išvengti.

STUDENTĖ III: Taip, yra labai daug "fasado" Sovietų Sąjungoje. Pirmas įspūdis buvo, kad neatrodo taip baisiai, kaip maniau, nei

gyvena taip blogai ir prastai ir t. t. Bet po kelių dienų, pasikalbėjus, pamačius, suvokus, pasidarė labai aišku, kad vis vien nėra gerai. Žmonės nėra laisvi nei galvoti, nei daryti, ką pasirenka, nei kalbėti ar bendrai gyventi taip, kaip nori.

Tarybos ekskursijos vadovai, noromis ar ne, pristatė labai gražų, idealų paveikslą — iš lauko, o kai giminės apsakė savo išgyvenimus, nuotaikas, kaip viskas tikrai yra, tada jau matėsi du skirtingi dalykai. Taip susipažinau su sąlygom mieste... Kolchozuose yra dar kas kita. Žmogus turi gyventi su šiom negerovėm ir negali pasipriešinti ar ką apie tai padaryti.

STUDENTAS IV: Mane ypač slėgė žmonių baimė laisvai pasikalbėti ne tiktai "nekontraversiškais klausimais". Kur tik sienos, visi bijo laisviau kalbėtis, visokiais signalais rodo į galimus klausymo aparatus. Taip pat pastebėjau nepasitikėjimą svetimiem žmonėm, nes bet kas gali būti "užverbuotas". Nemanau, kad toks nepasitikėjimas labai geras pagrindas žmonių santykiams.

Kitas slegiantis įspūdis — tai valdžios puoselėjama militarinė dvasia. Miestuose nepaprastai daug visokiausių kareivių. Jokių kitokių įrodymų nereikia, kad Lietuva okupuota. Šiaip visur pastebima militarinė atmosfera. Filmų, knygų, televizijos programų turiniai persunkti karo motyvais.

Taip pat įsitikinau, kad ten ne visi lygūs. Profesionalai gyvena geriau už darbininkus, o kaimuose gyvenimas skurdesnis, negu miestuose.

STUDENTAS V: Skirtumas matėsi pačių žmonių pasisakymuose ir sistemos paviršutiniškume. Lietuvių gilus nuoširdumas lengvai persispindi.

STUDENTAS VI: Taip, kaip minėjau anksčiau, privačiai žmonės gana skirtingi, atviresni, negu viešumoje, kur jie tikrai nuduoda esą patenkinti sistema.

KLAUSIMAS: Prof. Maceina rašė, kad "ieškoti, lankantis tėvynėje, Lietuvos, kaip Didžiojo Prasmens, yra pagrindinis lankymosi uždavinys ir giliausia jo nauda". Ar Tau lankantis ten šie žodžiai kuria nors prasme išsipildė?

STUDENTAS I: Taip, Lietuvoje atradau Didįjį Prasmenį. Pasaulyje daug okupacijų, priespaudų, kančių. Tačiau laisvųjų lietuvių pirmoji pareiga laisvinti ne negrus, čiliečius, kubiečius ar kinus, o dirbti ir kovoti dėl Lietuvos laisvės.

STUDENTAS II: Prof. Maceinos žodžiai iš tikrųjų išsipildė tam tikrais atžvilgiais. Atsilankymas ten man įskiepijo dar didesnį pasiryžimą pasilikti ir išsilaikyti stropiu lietuviu išeivijoj ir nekantriai laukti tos dienelės, kai laisva vėl bus Lietuva.

Labai daug laiko praleidau su giminėmis; sekantį kartą, jei važiuočiau, būtų įdomu bendrą vaizdą pamatyt ir išgirst be giminių.

STUDENTĖ III: Lankant Lietuvą, nuo pat pirmos dienos, viskas buvo jau arti prie širdies: ir žmonės, ir gamta, ir net Vilniaus ir Kauno aplinka. Visą gyvenimą esu auklėjama lietuviškoje šeimoje, aplinkoj... didelis procentas mano gyvenimo yra kreiptas į lietuviškumo prasmę. Nuvažiavus į Lietuvą, suvokiau, ką reiškė tos visos lietuviškos pastangos — čia buvo tikra, konkreti Lietuva, tikri žmonės, tikra vieta. Visos pastangos staiga pasidarė labai reikšmingos ir naudingos, ir buvau tikrai labai laiminga, kad galėjau vadintis tikra lietuvaite. Tik gaila buvo rasti Lietuvą jau tokią užkrėstą rusų kalba ir rusų okupacijos manifastacijomis.

STUDENTAS IV: Šios knygos neskaičiau. Deja, nesuprantu klausimo.

STUDENTAS V: Tai nebuvo mano pagrindinis prasmingumo ieškojimas, bet aplankymas Lietuvos man padėjo kitokią perspektyvą tam prasmeniui atrasti.

STUDENTAS VI: Nelabai — nepajutau, kad dabartinė Lietuva man būtų "Didžioji Prasmė". Teisybę pasakius, išvažiavęs iš Lietuvos, jaučiausi lyg tai būčiau aplankęs dar vieną iš įvairių Europos kraštų. Norėčiau dar kartą ten nuvažiuot, bet jokiu būdu negalėčiau ten toje sistemoje gyvent. Valdžiai pasikeitus, nepriklausomybę vėl atstačius, turėčiau iš naujo tą klausimą persvarstyt.

laiškai

KIEKVIENO ĮNAŠAS

Mes, kurie gyvename organizacijos pulsu, nuolatinių susirinkimų tekmėje, jaučiame jaunųjų užsidegimą, bet kartu lietuvių kalbos nemokėjimą. Tačiau begalinis noras dirbti ir auklėti dar ateinančius jaunučius idealų šviesoje nustelbia viską.

"Ateitis" ir ateina į tų užsidegusiųjų tarpą ne kaip viešnia, bet nuolatinė mūsų palydovė ir atspindys. Jos gyvastingumas priklausys nuo narių susidomėjimo ir įnašo. Tai liečia kievieną ateitininką. Jeigu kiekvienas narys, susirinkime atsinešęs popierio ir pieštuką, susirinkimo temą papildys bent penkiais savais sakiniais, atsiras straipsnių, gvildenančių šiandienines problemas. "Ateitis" turi būti skaitoma susirinkimuose, nagrinėjama ir prirašoma jos visų narių. Mes visi nustebsime kiek skirtingų pažiūrų, kiek skirtingų nuomonių gali sukelti vieno klausimo panagrinėjimas. Net paskirų vienetų metinės temos panagrinėjimas ir jos supažindinimas gali užpildyti kelis puslapius. Su "Ateitimi" prasmingesnė bus ir ateitis.

Gailutė Valiulienė

ŽODIS GLOBĖJAMS APIE MOKSLEIVIUS IR "ATEITĮ"

Mieli Moksleivių Ateitininkų Globėjai: Pradėdami redaguoti "Ateitį", norime pasidalinti su jumis savo planais ir paprašyti jūsų sugestijų bei talkos. Jaučiame, kad tarp "Ateities" žurnalo ir moksleivių turi būti daug ištvermingų tarpininkų, kuriems rūpėtų patys moksleiviai ir kurie matytų "Ateities" vertę jiems. Prašome jus būti tais tarpininkais, kurie skatintų moksleivius ir skaityti "Ateitį, ir į ją rašyti

Esame linkę manyti, kad beveik visa medžiaga, spausdinama "Ateityje", bus tinkama vyresniesiems moksleiviams ir prieinama jaunesniesiems su vyresniųjų moksleivių bei globėjų pagalba. Tokia medžiaga apimtų straipsnius ir skyrius, kaip "Antai", "Vadai", "Atvirai", "Kalba', "Simboliai', Veikla" ir kt.

Be to, moksleiviams turime specialų skyrių "Atžalos", kurį mielai praplėsime. Kiek tai liečia šį skyrių, mūsų norai krypsta šia linkme. Jame norime spausdinti tiek ugdančio bei auklėjančio pobūdžio praktišką medžiagą, kaip trumpus straipsnius, susirinkime užfiksuotus pokalbius ir t. t., tiek pačių moksleivių kūrybą, rašinius bei pasisakymus.

Iš jūsų, Mieli Globėjai, mūsų pageidavimai yra šie: (1) Siūlyti "Ateities" redakcijai temas, kurios turėtų būti gvildenamos moksleivių skyriuje; būtų gera, jei su tokiais siūlymais, kartu ir pasiūlytumėte ir asmenis, kurie galėtų tom temom parašyti, ir net medžiagos šaltinius; geriausia būtų, jei patys tom temom ir parašytumėte; (2) Skatinti moksleivius skaityti "Ateitį" ir panaudoti joje spausdinamą medžiagą susirinkimuose, jaunesniesiems padedant ją pilniau suprasti; (3) Skatinti moksleivius rašyti į "Ateitį"; vyresni galėtų parašyti ilgesnius ar trumpesnius rašinius, o jaunesni — bent trumpus pasisakymus viena ar kita jiems prieinama tema; (4) Paraginti moksleivius parašyti jų kuopos veiklos aprašymus; tokių korespondencijų su nuotraukomis labai laukiame.

Dalindamiesi bendru rūpesčiu, išreiškėme jums savo pageidavimus. Prašome ir mums parašyti, kokie yra jūsų pageidavimai. Linkime jums ištvermės jūsų darbe.

Redaktorius

LIETUVOS LAISVINIMAS

Prieš porą dienų gavau jau Jūsų suredaguotą "Ateities" žurnalo numerį (1975, nr. 1). Daro gerą įspūdį, turiningas, nagrinėjąs gyvuosius ir aktualiuosius ateitininkų ir lietuvių klausimus.

Ateitininkiją, ypač jaunimą, verkte verkiant reikia įtraukti į Lietuvos laisvinimo darbą. Apie tai daug kalbame ir verkšlename, bet nieko konkretaus nedarome. Būtų tikslu kiekviename numeryje skirti apie porą puslapių, nurodant ir pamokant, ką kiekvienas iš ateitininkų galėtų tą mėnesį padaryti. Esu tikras, kad ateitininkija daug padarytų, bet nežino kaip ir nuo ko pradėti. Darbui barai labai platūs: galima parašyti laiškučius Lietuvos bylos reikalu krašto prezidentui, legislatoriams; parašyti laiškučius laikraščiams bei žurnalams; išgauti vedamuosius dienraščiuose ar savaitraščiuose; sueiti į artimesnius ryšius su žinomesniais amerikiečių laikraštininkais ir išgauti iš jų straipsnius (columns) Lietuvos bylos reikalu; ir pan.

Pajudinkim ateitininkus ta linkime per "Ateitį"! Pradžią galėčiau padaryti, jei tik to pageidautumėt.

Leonardas Valiukas

Praktiškų pasiūlymų kitatautčių tarpe kelti okupuotos Lietuvos reikalus visada mielai laukiame. .... — **Red.**

NEW YORKAS PADĖS

... skaičiau Jūsų pasikalbėjimo aprašymą "Darbininke" (1975.II. 7). Jis paliko tikrai gerą įspūdį. Čia New Yorke visi linkime Jums ko geriausios sėkmės įgyvendinti užsimojimus.

Pranešu, kad New Yorko moksleiviai yra pasiryžę savo kūryba ir straipsniais prisidėti prie "Ateities". Labai prašyčiau, jei tai būtų įmanoma, prisiųsti mums keletą temų, kuriomis moksleiviai galėtų pasireikšti. Tai žymiai padėtų sukonkretinti jų pažadus.

Rasa Navickaitė-Razgaitienė
("Ateities Aušros", ateitininkų skyr. "Darbininke" redaktorė)

Atsiplėšimas nuo Pasaulio

Danguolė Sadūnaitė

KAI AŠ atvažiavau į vienuolyną,
buvo šv. Juozapo diena.
Mane pasitiko prie durų.
Paėmė iš manęs lagaminą.
Pasodino svečių kambary.

Šitame vienuolyne
vienas svečių kambarys vadinasi
Vyskupo svečių kambarys.

Kitas, Ne-vyskupo svečių kambarys.
Mane pasodino Ne-vyskupo svečių kambary.

Prieš išeidama iš kambario,
Seselė į mane keistai pasižiūrėjo.
(Lyg aš būčiau sirgusi geltonlige;
arba ketinusi nušalinti Popiežių nuo valdžios.)

Paskui, pro praviras duris
nugirdau ją sakant kitai Seselei:
"Brangute, jeigu ji ir toliau taip kramtys gumą,
tai jau iš anksto atsisako visų vilčių būti kanonizuota."

* * *

Kai aš išgirdau šiuos žodžius,
mano širdis suvirpėjo.
Atsiplėšdama nuo pasaulio,
išsiėmiau gumą iš burnos —
ir priklijavau ją po kėde.

* * *

Mus tris,
mane, mano šešėlį ir lagaminą,
patalpino trečiame vienuolyno aukšte —
Neklauzūruotoj daly..

Atsisėdau ant lovos:
apsidairiau.
Išsipakavau lagaminą.

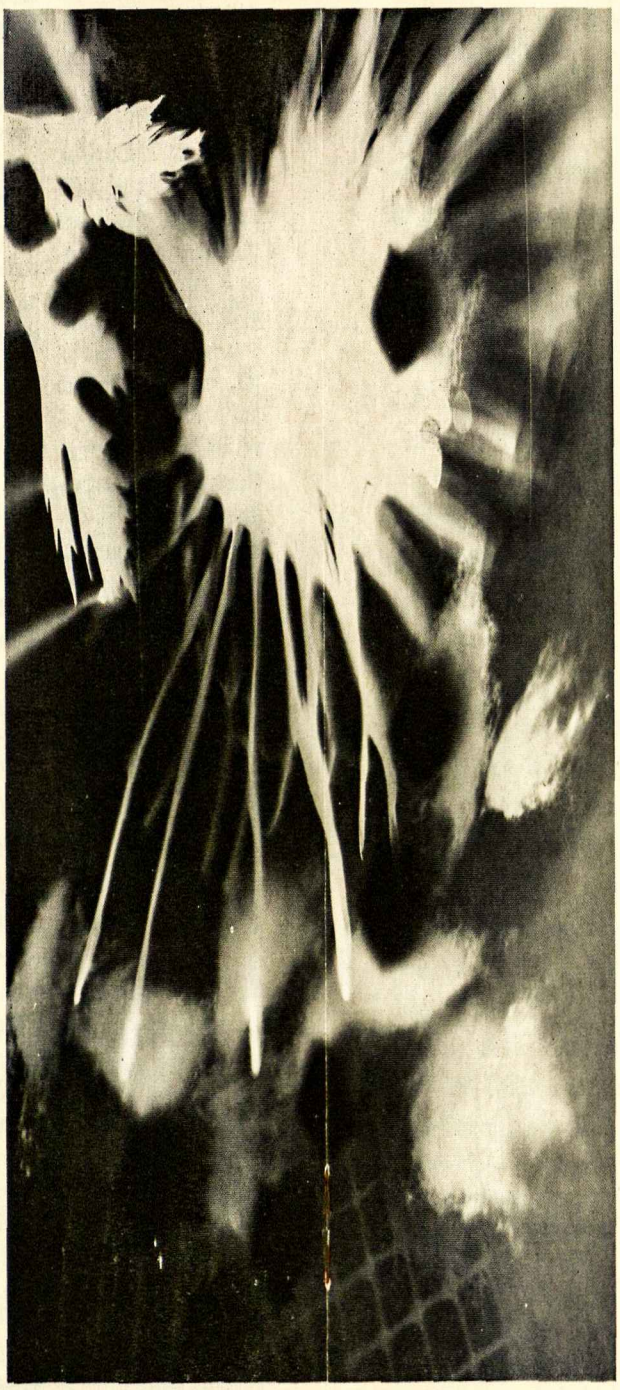

Skersai koridoriaus
aš turėjau puikią prausyklą.
Beveik apsvaigau iš džiaugsmo ją pamačiusi.

Aš galėjau naudotis net keturiomis
praustuvėmis.
Trejais dušais ir viena vonia.
Tiktai veidrodžio niekur nesimatė.

Jo, kaip nėra, taip nėra.
Nors išvaikščiojau mylias ir mylias ir mylias —
po trečiąjį ir antrąjį aukštą,
visur jo ieškodama.

Na, pagalvojau sau:
čia tai jau tikras vienuolynas.
(Dar valandos čia neišgyvenau,
o jau antrą kartą susidūriau su atsižadėjimu pasaulio.)

GALŲ GALE, po ilgo ieškojimo —
perėjusi biblioteką ir tris koridorius,
radau veidrodį, kabantį tamsiame
vonios kambario kamputyje.
Jis pasirodė man esąs toks mažas, menkas: pasigailėjimo
vertas veidrodėlis.

Sutrūniijęs, sudilęs —
lyg dulkių sluoksniu,
lyg tiršta migla
apsitraukęs.
Matyt, buvau taip užsiėmusi tuo veidrodžio ieškojimu,
jog visiškai pamiršau, kas esu.

(Kaip kad Šv. Rašte yra parašyta:
jog jis užmiršo savo vardą.)

Žvilgterėjusi į veidrodį per tą miglą,
sušnibždėjau sau:
'Čia man kažkur matytas veidas.
Ar tiktai nebus mano teta iš Arizonos?'

Bet ne, ne.
Tai aš.
Petra-Ernestina.
Ir kaipgi tie metai greitai bėga!

LIETUVOS NACIONALINĖ MIKALOJAUS KONIUKA

Kad nors tas prausimasis būtų
toks sezoninis dalykas.

Pavyzdžiui:
prausiamės vasarą, bet nesiprausiam žiemą.
Prausiamės pavasarį,
bet nesiprausiam rudenį;
arba atvirkščiai.

Bet, gal būt, net ir dabar, šiandien,
koks nors žmogus
prakaituoja Texas laboratorijose —
išrasdamas tokį muilą,
su kuriuo galima nusiprausti, sakykime —
tris dienas į priekį.

* * *

Kai buvau maža,
vienai mergaitei mama vis prikaišiodavo,
jog ji nesiprausia gerai už ausų.

* * *

Vieną vakarą,
ta maža mergytė užsirakino vonios kambarį;
ant sienos, arti laikrodžio —
pakabino popieriaus lapą,
kuriame buvo pieštuku įrašiusi:

veidui — trys minutės.
penkios minutės — ausims.
Trys minutės — vienai rankai.
Trys — kitai.
Dešimt minučių — kojoms.
Penkios minutės — nugarai.

Išsimaudžiusi, ji išėjo iš vonios kambario —
ir tuoj pat vėl tenai sugrįžo.

Paėmusi pieštuką,
ji dar prirašė:
P. S. 'Užmiršau pilvą, Mama'.
Visa tai įrodo, jog prausimasis yra labai sudėtingas ir
keblus dalykas.

* * *

Ta naktį aš sapnavau,
jog buvo pavasaris —
ir mano šešėlis pražydo alyvų žiedais.

Danguolė Sadūnaitė yra kelių poezijos rinkinių autorė. Paskutinysis, "Pakeliui į Emmaus", skirtas Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserims. Panašiom temom su šypsena srovena ir šios eilės.

Šventasis Kazimieras

KUN. MYKOLAS URBANAVIČIUS, MIC

Daug yra parašyta apie Šv. Kazimierą kaip šventąjį, bet tuose raštuose nėra pakankamai žinių apie jį kaip istorinį asmenį. Vis dėlto vertėtų plačiau aprašyti jo gyvenimą grynai istoriniu požiūriu. Tada žmonės dar labiau juo domėtųsi. Todėl čia noriu trumpai apibūdinti jo tėvus, protėvius ir jo gyvenimo sąlygas.

Tyrinėjant šv. Kazimiero protėvių istoriją reikėtų pradėti nuo didžiojo kunigaikščio Gedimino, gyvenusio XIV šimtmečio pradžioje. Gediminas ryžosi įsteigti Lietuvoje sostinę, panašią į kitas Europos sostines. Jam pasisekė tą sostinę įsteigti Vilniuje. Jis pasikvietė ir gražiai priėmė Vilniuje vienuolius domininkonus ir pranciškonus. O šie parengė dirvą ir šv. Kazimiero veiklai.

Didžiuma Gedimino ainių buvo žymūs žmonės, bet žymiausias ir prakilniausias iš jų yra šv. Kazimieras. Gediminas nebuvo pakrikštytas, nors jo žmonos buvo krikščionės. Gal būt ir jo vaikai buvo pakrikštyti slapčia. Iš jo vaikų Algirdas ir Aldona pasiekė didžiausios istorinės reikšmės. Algirdas tapo vyriausiu Lietuvos valdovu, o Aldona, jau priėmusi katalikybę ir ištekėjusi už Lenkijos karaliaus Kazimiero, tapo Lenkijos karaliene. Per savo dukters vedybas Gediminas norėjo susigiminiuoti su Lenkijos karalium Vladislovu, Kazimiero tėvu. Mat Vladislovas, daug kovodamas su vokiečiais už lenkiškas žemes, padėjo Gediminui kovoti su kryžiuočiais. Aldona sūnų nesusilaukė, o tik vieną dukterį, kuri ištekėjo už vokiečių kunigaikščio von Missen. Karalius Kazimieras, neturėdamas įpėdinio, mirdamas pavedė Lenkiją savo seseriai Vengrijos karalienei ir jos sūnui Liudvikui. Lenkija tokiu būdu neteko savo nepriklausomybės.

Lietuvos valdovo Algirdo pirmoji ir antroji žmona buvo krikščionės, rusės, bet Lietuvos pilietės. Iš jų jis susilaukė daug sūnų, kurių tarpe buvo Jogaila. Jogaila buvo ilgai nevedęs. Kai jis užėmė Lietuvos sostą, jo teta karalienė Aldona ir dėdė karalius Kazimieras buvo jau mirę. Kazimiero seserėnas Liudvikas taip pat buvo miręs, nepalikdamas sūnų, tik dvi dukteris, susižiedavusias su vokiečių kunigaikščiais. Lenkai, bijodami vokiečių, pasiūlė Jogailai, kad jis apsikrikštytų ir vestų vieną Vengrijos karalaičių, turinčių teisę į Lenkijos sostą ir tokiu būdu pats užimtų savo tetos Aldonos sostą. Jogaila sutiko, apsikrikštyjo, vedė Jadvygą, įvedė Lietuvon krikščionybę ir Lietuvą valdyti pavedė savo mylimam pusbroliui ir draugui Vytautui, kuris jau seniai buvo apsikrikštijęs ir vedęs Mozūrų kunigaikštytę.

Karalienė Jadvyga greitai mirė nepalikdama vaikų. Jogaila vedė antru kartu, bet ir ši žmona greitai mirė, nepalikdama vaikų. Jogaila vedė trečiu kartu savo pusseserės Aldonos dukters našlaitę, karaliaus Kazimiero anūkę, kitą Jadvygą von Missen. Bet ir ši mirė be vaikų. Jogaila (jau 72 metų) vedė ketvirtą kartą Lietuvos pilietę kunigaikštytę Sofiją Alšioniškę ir susilaukė dviejų sūnų, Vladislovo ir Kazimiero. Jogaila mirė turėdamas 84 metus. Tada vienas jo vaikas buvo dvylikos, kitas apie dešimties metų. Po Jogailos mirties lenkai paskelbė karaliumi Vladislovą, o lietuviai paėmė savo valdovu Kazimierą ir išsivežė į Vilnių. Vladislovas buvo išrinktas ir Vengrijos karaliumi, bet ten, kariaudamas prieš turkus, netrukus žuvo. Kazimieras Lietuvoje buvo sveikas ir gyvas. Lenkai, netekę Vladislovo, prašė Kazimiero paimti jų sostą. Mat jie ir vėl bijojo patekti vokiečių valdžion. Kazimieras nuvyko Lenkijon ir netrukus vedė Vokietijos imperatoriaus dukterį Elzbietą Habsburgaitę. Jie susilaukė šešių sūnų ir dviejų dukterų, kurių tarpe buvo Kazimieras, būsimas šventasis, gimęs Krokuvoje.

Vyriausias šv. Kazimiero brolis buvo Vladislovas, kuris, jaunas būdamas, buvo pakviestas užimti čekų sostą. Antrasis buvo šv. Kazimieras, kuriam vėl buvo pasiūlyta Vengrijos karalystė, kurią anksčiau valdė jo dėdė Vladislovas. Kiti broliai tuo laiku buvo perjauni, bet, laikui bėgant, Jonas, Aleksandras ir Zigmantas paeiliui buvo Lenkijos karaliais ir Lietuvos valdovais. Fridrikas tapo kunigu, vyskupu ir kardinolu (pirmuoju iš lietuvių). Viena sesuo tapo Švedijos karaliene, o kita — vokiečių von Hohenzollern kunigaikštiene Berlyne (jos ainiai, laikui bėgant, tapo Prūsijos karaliais ir Vokietijos imperatoriais).

Šv. Kazimieras, nuvykęs į vengrų kraštą, pamatė, kad ten yra kitas, norįs karaliauti. Nenorėdamas kariauti prieš krikščionis, jis grįžo atgal į Krokuvą.

Šv. Kazimiero tėvas karalius Kazimieras buvo lietuvis iš širdies ir iš kilmės, nes jojo tėvas Jogaila ir motina Sofija buvo lietuviai. Jo motina, karalienė Elzbieta, nors ir buvo vokiečių kilmės, tačiau ištekėdama už lietuvio vyro, nors ir lenkų karaliaus, nei vyro nei vaikų tautybės nepakeitė. Aišku tad, kad ir šv. Kazimieras kilmės atžvilgiu turi būti laikomas lietuviu.

Šv. Kazimieras gimė 1459 metais. Tada Vakarų Europoje viešpatavo taika, po ilgai trukusių kovų. Prieš tai šimtą metų tęsėsi karas tarp Prancūzijos ir Anglijos. Vidurinėje Europoje buvo pasibaigęs karas su husitais. Apaštalų sostas buvo buvęs priverstas gintis nuo daugelio priešų. Bet po tų didelių audrų viešpatavo taika. Buvo pradėtos statyti gražiausios bažnyčios, piešti puikiausi paveikslai ir rašomos knygos. Prasidėjo renesanso laikai. Kolumbas rengėsi keliauti į Ameriką. Šv. Kazimieras gyveno ne tamsiaisiais, bet renesanso laikais, kada viešpatavo mokslas, kultūra ir religija. Tik turkai tada buvo pavojingi krikščioniškiems kraštams.

Šv. Kazimieras gyveno daugiausia Krokuvos pilyje Vavelyje (nors yra žinių, kad, mažu vaiku būdamas, jis tarnų buvo vežiojamas po visą valdomą kraštą, taigi ir Lietuvą). Vavelis nebuvo taip moderniškas, kaip dabartiniai mūsų namai. Jis buvo labiau panašus į vienuolyną. Galime įsivaizduoti ant kalno aukštą mūrinį pastatą su plačiais sparnais, kurių viduryje kiemas. Du to pastato sparnu užėmė karališki kambariai. Trečias sparnas buvo bažnyčia, o ketvirtas — kareivinės. Pastatas iš kiemo pusės turi galerijas. Iš lauko pusės tarp karališkų kambarių ir katedros yra sodas. Žemiau sodo aukšta mūrinė tvora. Iš ketvirtos pusės, už kareivių gyvenamo sparno, didelis kareivių kiemas. O aplink viską tvirtovės mūrai ir maži namai. Žemiau teka Vysla. Už karališko sodo ir tvoros prasideda Krokuvos miestas. Šv. Kazimieras, nors ir karališkuose rūmuose gimęs, dabartinių moderniškų patogumų neturėjo. Tiek namai, tiek drabužiai ir valgis šv. Kazimiero buvo šiurkštesni, negu manome. Šv. Kazimiero ir jo brolių žymiausiu mokytoju buvo Dlugošas. Anais laikais, ne tik Lenkijoje, bet ir visoje Europoje, mokslas buvo dėstomas lotynų kalba.

Dlugošas buvo istorijos rašytojas. Jis savo raštuose stengėsi įrodyti, kad Lenkija padarė klaidą, jungdamasi su Lietuva, nes ji būtų daug laimingesnė, jei būtų susivienijusi su Čekija ir Vengrija. Nėra abejonės, kad ir savo karališkiems mokiniams jis skiepijo lenkų ir lietuvių skirtingumą. Jis kartais Kęstutį statė aukščiau už Algirdą, o Vytautą — už Jogailą. Lenkai kaip tada, taip ir dabar Dlugošui netikėjo ir linko greičiau prie lietuvių, negu prie čekų. Lietuva gi ligi šiol laikosi Dlugošo nuomonės apie savo kunigaikščius.

Šv. Kazimieras žinojo skirtumą tarp vos pakrikštytų kraštų ir seniai krikščioniškų kraštų ir jautė reikalą stiprinti krikščionišką dvasią ten, kur ji buvo pavojuje. Dėl to jis buvo sutikęs būti vengrų karalium, kad juos gintų nuo muzulmonų. Matydamas, kad jie galės apsiginti ir patys, jis to plano atsisakė.

Galime vaizduotis šv. Kazimiero kelionę iš Vengrijos į Lietuvą. Jis buvo 11 metų, taigi pats tinkamiausias laikas svajoti. Kai jis pasiekė Vengrijos-Lenkijos rubežių, atsirado Karpatų kalnų viršūnėse. Jis galėjo paskutinį kartą apžvelgti šv. Stepono žemę ir pasakyti jai sudiev. Galėjo jis pažiūrėti į kitą pusę, į šv. Stanislovo šalį, jo nelaukiančią. (Krokuvos didikai-politikai buvo labai blogos nuomonės apie šv. Kazimierą kaip valdovą, nes jis nesugebėjo apginti savo teisių Vengrijoje). Nors jis negalėjo matyti, tačiau širdis jam galėjo sakyti, kad už Lenkijos toli į šiaurę yra jo tėvų tėvynė — Lietuva. Ji neturi nei Stepono, nei Stanislovo. Ir širdis jį ten traukė. Nors ne tuojau, bet

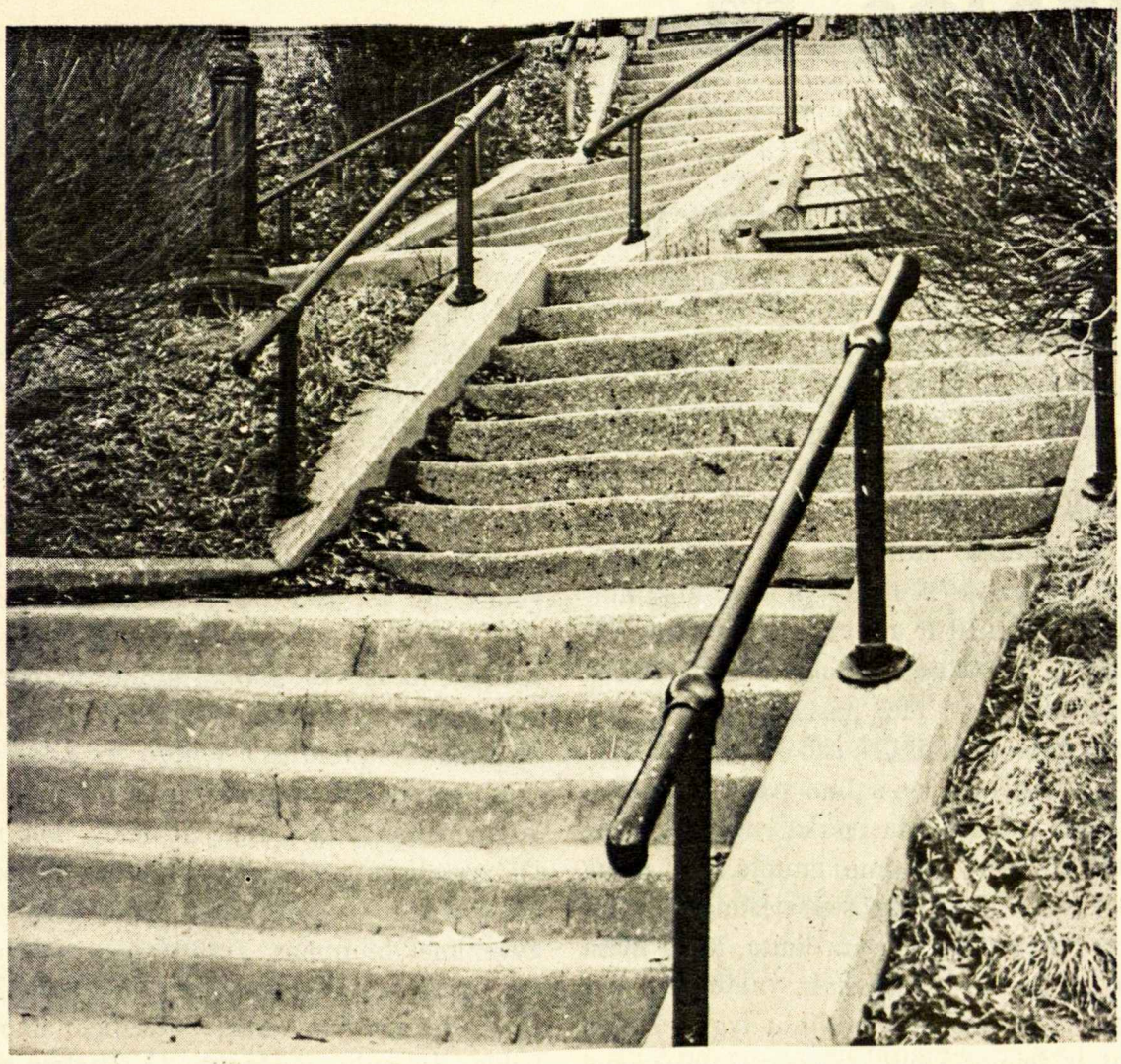

gavo jis iš savo tėvo paskyrimą valdyti Lietuvą. Jis laimingai įžengė į savo protėvių žemę kaip valdovas ir Vytauto Didžiojo įpėdinis.

Šv. Kazimieras mirė kaip Didysis Lietuvos kunigaikštis Lietuvoje, Gardine 1584 m. Tuo metu jis buvo 25 metų amžiaus. Jo kūnas buvo pervežtas sostinėn ir ten katedroje palaidotas.

Vengrija turi savo globėją šv. Steponą, vengrą, kuris buvo savo tėvynės krikštytojas. Galėjo šventaisiais tapti Jogaila, galėjo Vytautas. Kazimieras Dievui ir tautai už juos atsilygino. Jis plačiau atvėrė tikėjimo vartus visiems lietuviams.

Šv. Kazimieras yra didelis žmogus lietuviams ir didelis šventasis. Jei Apaštalų sostas paskyrė jį Lietuvos globėju, tai tuo jis yra ir kitaip negali būti. Tiesa, jis yra gimęs ne Lietuvoje, bet, būdamas lietuviškos kilmės, Lietuvą mylėjo, grįžo Lietuvon ir Lietuvoje mirė. Pabaiga yra svarbiau, negu pradžia. Gema žmonės nesąmoningai, bet savo veiklą nusistato sąmoningai. Šv. Kazimieras sąmoningai pasirinko Lietuvą savo šalimi ir joje ėjo labai svarbias administracines pareigas. Dėl to lietuviai turėtų būti uoliausi šv. Kazimiero garbintojai ir nesileisti kitiems pralenkiami.

Kun. Mykolas Urbanavičius, MIC, miręs Chicagoje 1973 m., yra gimęs Lydos apskrityje, savo tautiniu nusiteikimu greičiau baltgudys. Jis labai domėjosi didžiųjų Lietuvos kunigaikščių istorija. Susipažinęs su arkivysk. Matulaičiu, įstojo pas marijonus. Savo istorinėse studijose jis kartais yra skirtingas nuo lietuviškoje visuomenėje galiojančių pažiūrų, nes buvo išsimokslinęs Lenkijoje, tačiau, būdamas didelis tiesos mylėtojas, daugely atvejų gynė lietuviškas pozicijas. Šis straipsnis yra rastas po mirties jo rankraščiuose. Manome, kad "Ateities' skaitytojams jis bus įdomus.

---

atžalos

SKILIMAS TARP KARTŲ ŠEIMOJE IR TAUTOJE

Stasys Šalkauskis "Ateitininkų ideologijoje" rašė: "Ateitininkas yra įsitikinęs, kad dvasinis lietuvių tautos atgimimas tegali įgyti tvirtų tradicijų ir pastovių pagrindų tik per krikščioniškąją šeimą, kur vaikai ir tėvai pasireikštų prigimtojo, kultūrinio ir religinio pašaukimo pilnumoje". Šitokia prasme ateitininkas privalo suprasti ir gerbti krikščioniškos šeimos idealą ir ryšius, kuriuos sudaro šeima. Šeimos idealas, kurį mes norime pasiekti, skatina mus prie veiksmo, kurio uždavinys įgyvendinti žmogiškojo gyvenimo tvarką, suderintą su Dievo valia. Kokia tvarka įsigali šeimoje, tokia tvarka mes turėsime tautoje, nes tauta nėra kas kita, o tik šeimos pratęsimas per giminystės ryšius. O kokia yra tauta, tokia būna ir valstybė: su savo įstatymais, valdininkų teisingumu, kariuomenės moraliniu lygiu. Lygiai taip pat ir šeimos konfliktai pernešami vienoj ar kitoj formoj į bendruomenę.

Iš kitos pusės, šeima yra veikiama aplinkos ir todėl bendruomenės negerovės persimeta į šeimos gyvenimą. Kiekviena negerovė skaldo bendruomenes, bet stipriausiai tas skaldymas reiškiasi šeimoje. Antra vertus, kiekvienas bendruomenėje skaldymasis vėl neša savo negeroves. Plyšys tarp tėvų ir vaikų betgi gali būti dvejopas. Vienas iš jų yra natūralus. Tai yra vaiko augimas į savarankišką asmenybę. Savarankiškumo siekimas ne visada eina lygiu keliu. Laikas nuo laiko jis pasireiškia kaip pasipriešinimas prieš tėvų valią tik tam, kad parodytų, jog jie ją turi. Tai kaprizai, kurių visi žmonės mažiau ar daugiau turi.

Jaunimas nepastebi dažnai vieno dalyko, kad tėvų ar šiaip vyresniųjų autoritetas yra skirtas jiems kaip medžiaga savam savarankiškumui ugdyti. Nevienas iš mūsų betgi galvojame, kad autoritetas tėra tik mūsų laisvės priešas, kad autoriteto garbinimas jau yra atgyvenęs savo amžių ir todėl šiandien visai atmestinas. Autoriteto vietoje siūloma priimti visuotinę demokratijos idėją, būtent, kad demokratija turi būti įgyvendinta ne tik valstybėje, bet visose institucijose: mokykloj, kariuomenėj ir šeimoj. Šias dvi idėjas jungia modernizmo idėja, kad visa, kas yra nauja, tuo pačiu yra ir gera.

Autoriteto atmetimas ir vietoj jo priėmimas visuotinio demokratijos principo laikomi gerais dėl to, kad jie yra modernūs. Vyresnioji karta ne viską priima už gera, kas yra nauja, o ir tai, ką priima, priima su tam tikru atsargumu. Čia ir yra konfliktams pagrindas. Nepriklausomumo nuo šeimos idėja toli siekia. Ji apima ne tik drabužių pasirinkimą, laisvalaikio sunaudojimo vietą ir būdą, bet nueina iki moralinių problemų aiškinimo. Ši paskutinė problema nėra paskutinėje vietoje mūsų gyvenime. Jaunimas, atmesdamas tėvų autoritetą, ieško sau atsakymo kitur. Atsakymą priimti visada maloniau tokį, kuris bent dabar neteikia didesnių varžymų. O šitokių atsakymų mes randame liberalinėje spaudoje. Taigi vietoj tėvų autoriteto mes tikrumoje remiamės kitu autoritetu, kuris dabar jau tapo madingu ir todėl labiau patraukliu.

Čia ir iškyla kartų konfliktas, kuris gali reikštis barniais, bet dažniausiai jis pasireiškia tyliu išsiskyrimu. Bet atsiskyrimas nuo savo tėvų veda mus į atsiskyrimą ir nuo savo tautos. Tėvai, netekę autoriteto, nebėra mums paskatinimu nei lietuviškai kultūrai, nei norui aukotis savos tautos reikalams. Kieno kaltė? Nereikia jos ieškoti tik vienoje pusėje. Šeimos ir tautos vertybę tegali suprasti idealistai žmonės, nesvarbu ar jie seni ar jauni. Materialistiškai nusiteikę žmonės moralines vertybes stato į paskutinę vietą. Atsisakymas jų visada ardo ir skaldo bet kokią bendruomenę.

Vincas Olšauskas

Vincas Olšauskas parašė šį rašinį prieš porą metų, dar būdamas moksleiviu Cicero kuopoj. Šiandien jis jau studentas Illinois Technologijos Institute.

MŪS ŠALIS LIETUVA

ALMA LELYTĖ, 12 metų

Už kalnelių, už upių
Mūs šalis Lietuva,
Neskamb' ten laisvės dainos
Yra ji pavergta.

Už tikėjimą baudžia
Tremia, muša žiauriai,
Bet vistiek nepalaužia
Brolių ryžto tenai.

Nutilo Laisvės Varpas
Skambėjęs vakarais
Ir bažnyčių vargonai
Jau nutilę senai.

Mes čia laisvėj gyvenam.
Turim Dievą maldaut,
Kad Jis laisvę tėvynei
Mums padėtų atgaut.

MOKSLEIVIAI APIE ŽODĮ

Iš 1974 - 1975 Žiemos Kursų Dainavoje

... Žodis yra pasaulio svarbiausias įrankis, nes jis yra literatūros pagrindas, o kaip gali žmogus gyventi be literatūros!

Paulius Mališka

... Principai yra tik žodžiai, bet jų tikra reikšmė yra ateitininkams svarbi. Be žodžių negalėtume skelbti principų. Kaip galėtumėm pasidaryti inteligentai be žodžių? Kaip galėtume komunikuoti su visuomene be žodžių? Kaip galėtumėm skleisti Dievo žodį be žodžių? Kaip galėtumėm ...komunikuoti su šeimos nariais be žodžių?

Algis Šalčiūnas

...(Vyskupo Valančiaus) žodis veikdino tautą atsistoti ant kojų, pastatyti mokyklas ir išsimokslinti. Lietuviai klausė vyskupo Valančiaus žodžių, matydami, kad jis, kilęs iš paprastų žmonių, su mokslu pasiekė daug ko gyvenime.

Vytenis Bakanas

... Yra problema, kai du skirtingų sričių specialistai negali susikalbėti, nes jų žodynai yra skirtingi. Didesnė problema yra, kad iš didelio skaičiaus išradimų daug nėra pavadinti. Mes nesame kompiuteriai — negalime komunikuoti elektroniniais impulsais. Mums reikia žodžių... Mums yra būtina turėti žodžius apibūdinti naujus išradimus, kad technologija galėtų dar žengti į priekį.

Tomas Palubinskas

sukaktuvės

Pelenų dieną, 1484 metų kovo 4 dieną, mirė džiova Kazimiero Jogailaičio antrasis sūnus Kazimieras. Tai jaunas žmogus, kuris pasiekė šventumą neapleisdamas pasaulio. Būdamas tik dvylikos metų jis buvo pasiųstas su 12,000 kariuomenės perimti Vengrijos sosto, į kurį jis turįs teisę per savo motiną Elzbietą Hapsburgaitę. Tačiau nors jis vyko vietinių kunigaikščių kviečiamas, jam atvykus jie savo paramą atitraukė. Jaunasis Kazimieras buvo priverstas iš savo pirmojo didelio žygio grįžti nuvylęs savo kraštą ir savo šeimą. Bet Kazimieras nepalūžo perblokštas šios nesekmės. Priešingai, kai kiti jauni idealistai, nusivylę pasaulio permaininga politika, jį metė ir stojo į vienuolyną (k. t., Aloyzas Gonzaga), Kazimieras į gyvenimą žengė toliau. Jis taip gerai išmoko kraštą valdyti, kad, kai jis buvo tik 22 m. ir jo tėvui reikėjo pasilikti Vilniuje sutvarkyti reikalus Lietuvoje, Kazimieras du metus valdė Lenkiją iš Varšuvos. Valdydamas jis ne tik nuostolių nepridarė, bet, taupydamas valstybės iždo pinigus, jis ėmė išpirkinėti tėvo užstatytas valdines žemes. Dvaro aplinkoje jis kėlė moralinę discipliną, pašalindamas netikusius dvariškius. Kitų kraštų diplomatai ir pasiuntiniai, turėję su juo reikalų, stebėjosi jo sumanumu ir sugebėjimais. Bet apsuptas garbės ir pasisekimo, Kazimieras privačiame savo gyvenime atmetė žemės turtus, malonumus ir asketiškai sekė Kristų. Dėl savo didvyriškos jaunystės Šv.Kazimieras buvo paskelbtas Lietuvos jaunimo patronu. Ateitininkai galėtų imituoti jo Kristocentrišką visuomenišką aktyvumą.

•

Jonas Biliūnas gimė kovo 3 dieną, 1879 metais. Jo gyvenimui tebuvo skirti 28 metai, bet per juos jis išgyveno du: iš pradžių jis buvo socialinės reformos aktyvistas ir tuo metu žadino lietuvių tautinį sąmoningumą, o nuo 24 metų amžiaus susidomėjo literatūra ir jai atsidėjo. Mokslas jam ilgai truko. Jau būdamas 19-kos metų jis organizavo moksleivių grupeles prieš rusus ir už tai buvo išmestas iš gimnazijos. Perėjęs į kitą gimnaziją, ją baigė, bet netrukus įstojęs į Tartu universiteto medicinos fakultetą, iš ten buvo pašalintas dėl savo rolės studentų riaušėse. Jau tuo metu jis buvo pradėjęs rašinėti įvairius straipsnelius slapyvardžiais, paskiau ir atsišaukimus ir net ilgesnius straipsnelius, žadinančius lietuvių identitetą. Nepavykus įstoti į universitetą savo krašte, jis išvyko į Šveicariją ir įstojo į aukštąją prekybos mokyklą. Bet jam nepavyko jos baigti, nes čia jis susižavėjo literatūrą ir tuomet pradėjo ne tik ją studijuoti, bet ir pats rimtai rašyti. Per trumpą keturių metų laikotarpį iki savo mirties, jis parašė savo stipriausius veikalus, jų tarpe "Kliudžiau", "Brisiaus galas", "Piestupys" ir "Liūdna pasaka". Pastarasis veikalas, tur būt, ir yra įdomiausias iš jo kūrinių: jame yra atkuriamas vienos lietuvės psichologinis sutrikimas, pergyvenant 1863 m. sukilimo įvykius. Biliūno raštai pasižymi giliu supratimu žmogaus vidinių pergyvenimų ir jo stilius yra būdingas to laikotarpio mūsų rašytojams.

•

Kovo 10, 1848 metais, mirė rašytojas, gimtosios kalbos gaivintojas Simanas Tadas Stanevičius. Stanevičius buvo tautos žadintojas, kai lietuvių kultūra tesidomėjo tik vokiečiai ir kiti svetimtaučiai — ne lietuviai. Įdomiausia, kad Stanevičius susidomė-

jo lietuvių kalba ir kultūra paveiktas lituanistinio sąjūdžio, kuris 19 amžiaus pradžioje iškilo Vilniaus ir jo universiteto kultūrinėje įtakoje. Stanevičius tuo metu priklausė Vilniaus universiteto studentų būreliui, kuris patriotiškai rūpinosi gaivinti lietuvybę, o taip pat pateikti lietuvių liaudžiai įvairių lietuviškų knygelių. Stanevičius gyveno, jo paties žodžiais betariant, "tame laike, kuriame daugumas žemaičių, vieni iš meilės kalbos tėviškės, kiti iš noro viską žinoti, skaito ir rašo lietuviškai".

Tuo laiku, kai Europoje siautė romantizmo andra ir dėl to liaudies dainų rinkėjai pagal madą dainas "sendino", Stanevičius tvirtino: "visos šiandien randamos žemaičių dainos nėr ankstybesnės už paskutiniąsias kares švedų su lenkais pradžioj XVIII amžiaus". Dėl tokios blaivios laikysenos Stanevičiaus rinkiniai buvo net labiau vertinami už garsaus dainų rinkėjo Liudviko Rėzos. Tačiau didysis Stanevičiaus nuopelnas yra tas, kad anaiptol kitų rinkėjų, jis pasirūpino dainas išleisti su gaidomis.

A. Zailskaitė

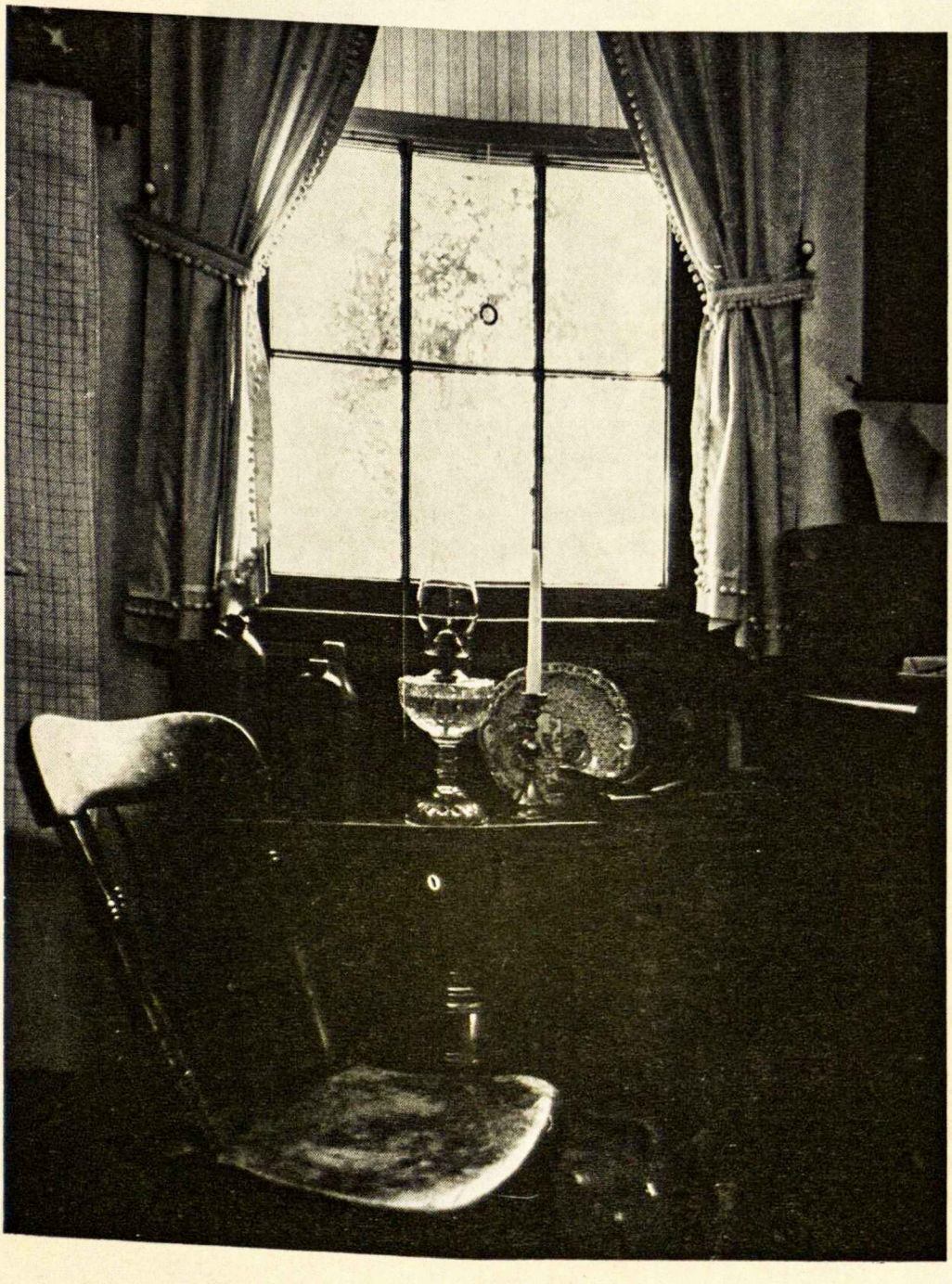

vadai

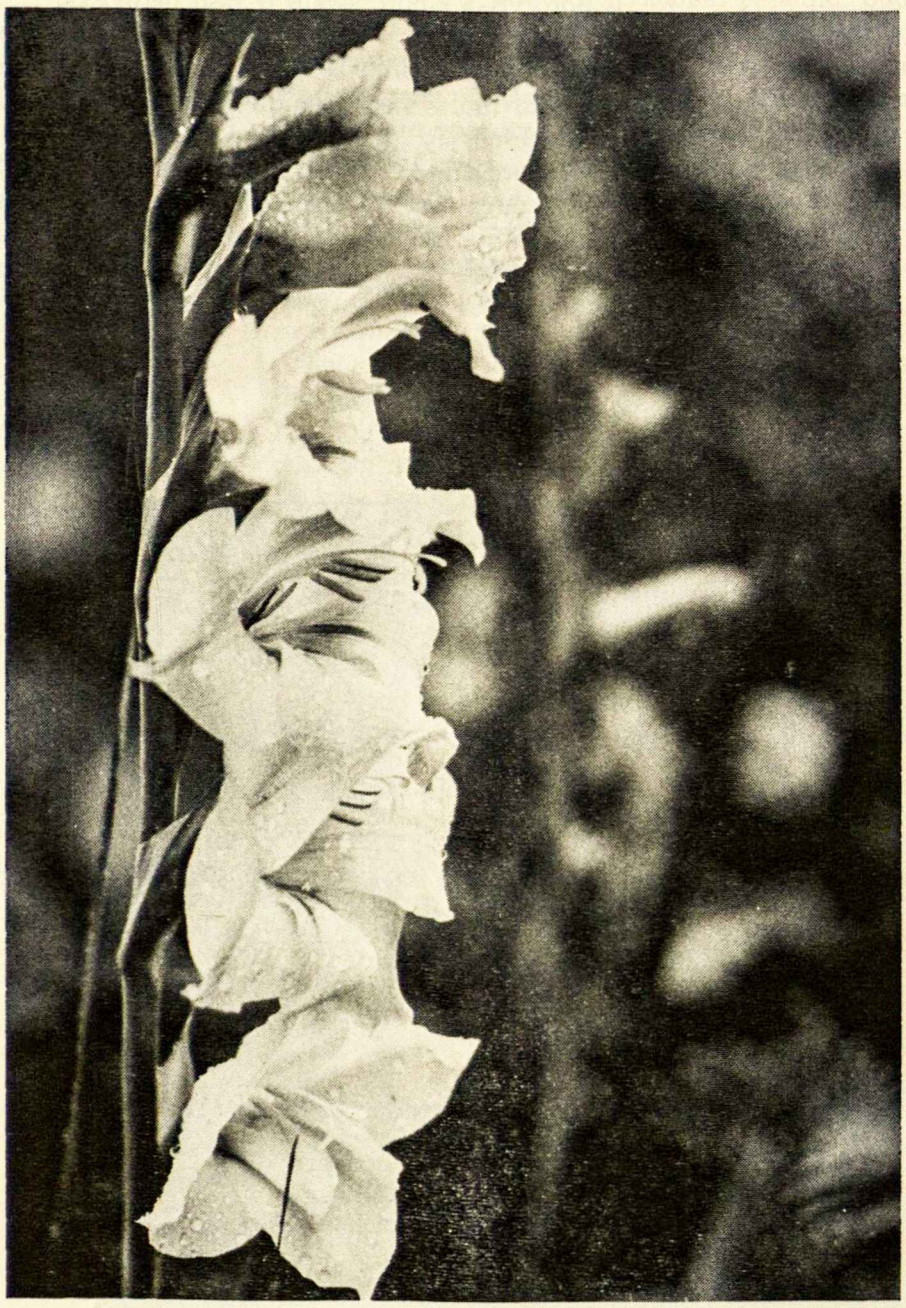

KUN. ALFONSAS LIPNIŪNAS

(1905-1945)

Šįmet sukanka 70 metų nuo gimimo ir 30 metų nuo mirties vieno iš mūsų organizacijos geriausių, bet ir mažiausiai žinomų veikėjų. Kun. Alfonsas Lipniūnas gimė 1905 m. kovo 11 d. Panevėžio apskrity. Būdamas dvidešimties metų baigė Panevėžio gimnaziją ir po penkių metų baigė Kauno kunigų seminariją. Baigęs buvo paskirtas Panevėžio katedros vikaru ir vyskupijos jaunimo direktorium. Šias pareigas ėjo penkis metus, organizuodamas moksleivius ateitininkus veikti pogrindy, nes jiems valdžia buvo uždraudus viešai veikti. (Priežastis buvo ta, kad tautinės vienybės vardu buvo leidžiama tik viena politinė partija ir viena moksleivių jaunimo organizacija.)

Nors kun. Lipniūnas su Panevėžio vyskupijos jaunimu dirbo kaip jų kapelionas, jau-

nimas visoje Lietuvoje jį asmeniškai pažino. Jis beveik kas savaitgalį atvykdavo į šventes bei susirinkimus, skaitė pamokslus ir paskaitas, vedė pašnekesius, asmeniškai stiprindavo tuos, kurie bijojo valdžios bausmių — už veikimą buvo galima būti pašalintam iš gimnazijos. Pats nebijodamas, dažnai užsitraukdavo policijos bylų ir baudų.

Valdžia kaltino, kad kun. Lipniūno ir ateitininkų veikla pavirtusios politika, nes ši veikla atsirado pasipriešinant katalikiškų jaunimo organizacijų ardymui dėl politinių priežasčių. Šis kaltinimas tačiau buvo neteisingas, nes ateitininkai kovojo tik prieš politinę prievartą ir tik už laisvę pasirinkti ir veikti savo pasirinktoj organizacijoje. Jis kovojo ne už krikščionių demokratų partiją (kurios prieauglis buvo iš tokių katalikiško jaunimo organizacijų), bet už Katalikų Bažnyčią. Jiems buvo svarbi ne politinė agitacija, bet, paprastai, lietuvių jaunimo katalikiškas auklėjimas.

Kun. Lipniūnui niekuomet nerūpėjo politika, nes jis buvo visuomeniškas žmogus — tiksliau, sielų žvejotojas. Jo kalbos buvo uždegančiai gilios jo klausytojams, nes jis kalbėjo su giliu įsitikinimu. Nors jis nebuvo rašto žmogus, jis vis vien nemažai parašė: keletą vertimų, įspūdžių knygą apie savo keliones į penkias sostines, ir straipsnių į "Ateitį", "Pavasarį" ir kitur. Bet labiausiai jis žmones paveikė asmeniškai — savo šiltumu ir susidomėjimu jų problemomis. Moksleivių tarpe jis vis rašydavo laiškus, planuodavo darbus ir sprendė problemas su jais. Savo nuoširdumu kun. Lipniūnas pasidarė beveik kaip moksleivių vienmetis draugas — jie galėjo su juo kalbėti nuoširdžiai ir atvirai.

Kadangi kun. Lipniūnui visuomet buvo prie širdies sociologiniai mokslai, jis 1935-1937 m. išvyko šios srities studijuoti į Lille'io universitetą. Vėliau jis tas studijas tęsė Paryžiaus katalikų institute. Grįžęs į Lietuvą 1939 metais, buvo paskirtas lektorium į Pedagoginį Institutą Panevėžy (kuris persikėlė su juo į Vilnių tais pačiais metais). Nuo 1942 m. kun. Lipniūnas ėmė taip pat ir sociologiją bei pastoracinę teologiją dėstyti kunigų seminarijoje Vilniuje. Be to, jis dar buvo Vilniaus universiteto kapelionas ir pamokslininkas Šv. Jono bažnyčioje ir Aušros Vartuose.

Tie metai reikalavo naujo veikimo dabar ne prieš katalikiškojo jaunimo laisvės priešus, bet prieš pačius mūsų krašto naikintojus. Rusų ir nacių okupaciniuose laikotarpiuose kun. Lipniūnas stipriai kovojo už katalikybę ir lietuvybę. Žmonės atvažiuodavo iš viso Vilniaus pasiklausyti jo pamokslų. Jis suorganizavo slaptą veiklą tarp jaunimo — moksleivių ir studentų — ir įsteigė pogrindinį Laisvės Fondą 1941 m. Dėl visos savo veiklos jis įsigijo blogą vardą tarp nacių okupantų ir kai jie nutarė sunaikinti rezistencijos nugarkaulį, nebuvo nuostabu, kad ir kunigas buvo vienas iš suimtųjų Vilniuje 1943 m. kovo 17 d. Išvežtas iš Vilniaus, jis pateko į Stutthofo koncentracijos stovyklą su ateitininkų žymiu ideologu kun. St. Yla. Kun. Ylos knygoje "Žmonės ir Žvėrys" kunigas Lipniūnas yra minimas keletą kartų.

Po dviejų metų Stutthofe, kai jau frontas buvo netoli nuo stovyklos, kaliniai buvo evakuojami — Yla ir Lipniūnas kartu su kitais. Jie nepasiekė Dancigo, nes raudonoji armija juos pasivijo. Kunigas Lipniūnas tuo metu užsikrėtė dėmėtąja šiltine ir plaučių uždegimu, ir su savo draugu kun. Yla prie šalies jis mirė Pucko ligoninėje 1945 m. balandžio 28 d., Didįjį Trečiadienį. Jis buvo palaidotas Pucko (netoli Danzigo) kapinėse Didįjį Penktadienį.

Laidotuvėse buvo skaitoma jo paties paruoštas pamokslas tai dienai: "Aš kenčiu ir mirštu. Betgi aš prisikelsiu. Be mirties nėra prisikėlimo. Ir mes visi, ir tauta, kuri kenčia ir apmirusi, kelsis kaip pergalėtoja". Lietuvių enciklopedija šitaip aprašė kun. A. Lipniūną: "Reta socialinė asmenybė, kuri vaiko sielos tyrumą siejo su kovos vyro drąsa, mažą ūgį su dvasios didybe, žmogišką švelnumą bei jautrumą su besąlyginiu principingumu. Ryškiausias jo bruožas — kitiems pasišventimas ir darbas be atvangos". O kun. Yla šitaip trumpai parašė savo maldoj už kun. Lipniūną: "Ir mirė jis kaip įkalintas apaštalas".

Antanas Razma

Antanas Razma veda šį "Vadų" skyrių, studijuoja mediciną Chicagos universitete ir yra Chicagos studentų draugovės valdybos narys.

veikla

MOKSLEIVIŲ ŽIEMOS KURSAI

Dainava

Atvykimas

Dainava! Dainava! Daug kartų girdėta, bet niekad nematyta. Su entuziazmu keturi atstovai iš Montrealio susirinko Kalėdų dieną traukinio stotyje. Atsisveikinę su tėveliais, įlipom į traukinį ir pradėjome penkių valandų kelionę į Torontą. Mus pasitiko trys Toronto kuopos nariai. Pernakvojom pas juos ir septintą valandą ryto išvažiavome mašinom link Dainavos. Po septynių ilgų ir nuobodžių valandų štai ir pasirodė sapnuota Dainava.

Vaizdas buvo labai gražus. Dideli tušti laukai supo ežerėlį ir kelis pastatus. Balti rūmai atrodė labai erdvūs. Užsiregistravom ir stebėjom besirenkančius kursantus. Visi buvo patenkinti sutikę savo senus draugus. Matėm daug šypsenų ir pajutom kursų nuotaiką. Sekančias valandas praleidom susipažindami ir įsitaisydami. Susipažinimo vakare buvo žaidimai, šokiai ir dainavimas. Jautėmės kaip viena didelė šeima. Su tokiom kolegom ir tiek gero ūpo kaip gali kursai nepasisekti?

Julytė Adamonytė
Kristina Mališkaitė

Gruodžio 28 d.

Nuaidėjo per koridorių skardus "trimitas".

"Kelkitės", suriko Elenutė, "turime didelę dieną priešais mus. Už penkiolikos minučių Mišios!"

Visos iškišom nosytes iš miegmaišių ir, pajutusios šaltą orą, greit atgal įkišom. Bet ką padarysi: jei reikia kelt, tai reikia kelt.

Dieną oficialiai pradėjom su šv. Mišiomis. Po Mišių sekė tikri lietuviški kukurūzų "pelų" pusryčiai ir kambarių tvarkymas. O po to jau paskaita.

Pirmos paskaitos tema buvo "Iškalba". Ponas Sabalis kalbėjo mums apie viešo kalbėjimo techniką, pastebėdamas, kad tai yra svarbu mums, ateitininkams, mokėti, kad geriau galėtumėm vykdyti mūsų misiją žodžiu.

Paskaita buvo keletą kartų pertraukta, kad paskaitininkas ir klausytojai galėtų pasilsėti. Rūkoriai tuoj puldavo į lauką nikotino troškulio malšinti, o kiti pasiliko viduj šnekučiuotis arba, sustojus aplink pianiną, klausytis muzikos.

Pavalgius pietus, čia pat Dainavoj pietų laiku sukurta tautinių šokių grupė pašoko mums. Taip smarkiai jie šoko, kad vos stogas neįlūžo. Po koncerto visi užsimetė paltus ir skubėjo į lauką, nes buvo laisvalaikis. Sportininkai futbolą mėtė, o kiti, arba mušėsi sniege, arba ėjo pasivaikščioti.

Bet šitas malonumas per greit užsibaigė, bent taip mums atrodė. Elenutės dūdelė suskambėjo per laukus — net kitoj pusėj Spyglio girdėjosi. Jau laikas rinktis antrai paskaitai.

Šį kartą Rimas Juzaitis kalbėjo mums tema "Pokalbis". Aiškino, kad kiekvienas pokalbio dalyvis yra siųstuvas ar priimtuvas; siųstuvo gi sugebėjimas perduoti savo mintis priklauso nuo priimtuvo reagavimo.

Vakarienė. Visi bėgome prie stalų, ir, kun. J. Staškevičiui sukalbėjus maldą, valgėme taip greit, kad net ausys klibėjo. Tyras, šaltas Dainavos oras tikrai sukelia apetitą.

Po vakarienės buvo būrelių diskusijos. Temos rišosi su dienos paskaitomis. Klausimai buvo iškelti ir teko į juos atsakyti. Sekretorės užrašinėjo diskusijų eigą. Po to sekė vakarinė programa tema "Komunikacija". 'būreliai pristatė visą eilę vaidinimėlių, parodančių, kaip žmonės gali susikalbėti ir išreikšti savo mintis, kad ir be žodžių. Išmokom net atspėt iš kūno judesių, ką žmongus bando pasakyti. Po vakarinės programos rūkoriai vėl laukan puolė, bet neilgai stovėjo, nes ten šalta buvo. Netrukus grįžom į savo kambarius ir virtom į lovas. Buvo oficialiai paskelbta tyla ir vadovai ėjo per kambarius gesindami šviesas.

Birutė Beržaitytė
Laima Lukavičiūtė
Dalia Pajarskaitė

Gruodžio 30 d.

Priešpaskutinė 1974 metų diena prasidėjo kiek kitaip. Kai kursantai atsikėlė iš ryto, jau saulė per langus švietė. Mano pirma mintis buvo, kad aš pramiegojau, bet tuojau kitų kursantų kėlimosi triukšmas man pasakė, kad aš nevienintelis. Pasirodė, kad Mišios buvo nukeltos iki vakaro, tai mums leido iki aštuntos valandos pamiegoti. Pusę devynių visi susirinkom pusryčių. Pabaigus valgyti buvo paskirta 40 minučių apsitvarkymui. Bet kas taip ilgai tvarkysis? Kuo greičiausiai mes tryse mūsų kambarį aptvarkėm ir tada išbėgom laiką pramušt. Buvo ir kitų tokių. Salėje ir lauke jie laukė su žmonėmis susipažinti, pakalbėti, ir pajuokauti.

Bet vienodai tekantis laikas mus pasivijo ir reikėjo eiti į paskaitas. Pusė kursantų, grupėj A, nuėjo kunigo Ylos pasiklausyti didžiojoj salėj. Aš, būdamas grupėj B, užlipau su kitais ant antro aukšto pasiklausyti Viktoro Nako. Jis kalbėjo apie superspecializmą, banalizmą, diplomatų kalbą, propagandos kalbą, disidentų kalbą ir bendrai apie žodžiavimą. Buvo labai įdomu ir aš daug išmokau. Dvi penkiolikos minučių pertraukos tarp paskaitų padėjo išlaikyti interesą.

Pusė pirmos išalkę kursantai sėdo pietų. O po pietų buvo labai laukiamas laisvalaikis. Per tą pusantros valandos vyko futbolo rungtynės sniege, sniego muštynės, pianino skabinėjimas, gitarų groiimas, šiaip pasišnekučiavimas ir pasilsėjimas.

Su trečia valanda laisvalaikis pasibaigė ir mes grįžom į pa-

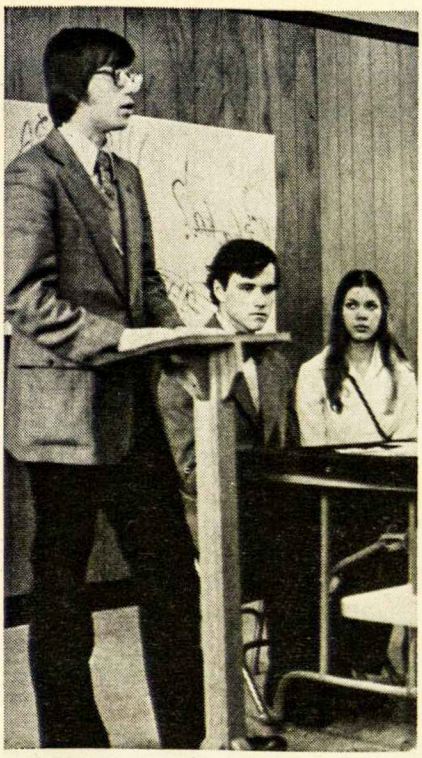

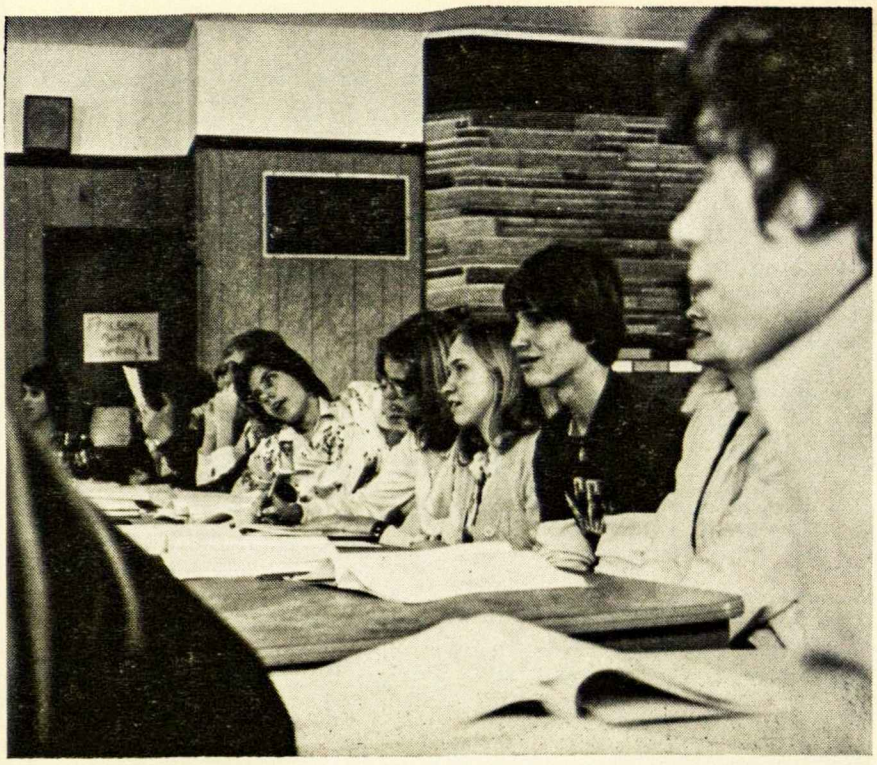

Vaizdai iš moksleivių žiemos kursų Dainavoj: (kairėj) kalba MAS CV pirm. Kęstutis Šeštokas, klausosi A. Razgaitis ir V. Kazlauskaitė; (dešinėj) kursantai paskaitos metu.

skaitas. Šį kartą aš girdėjau kunigo Ylos paskaitą. Kunigas Yla kalbėjo apie rašybą, jos kilmę ir reikšmę. Kalbėjo jis ir apie žurnalistiką, literatūrą ir mokslinę rašybą. Kaip ir visos kitos jo paskaitos, ši irgi buvo įdomi. Skatino jis mus rašyti ir net kiek pamokė kaip geriau rašyti. Per paskaitą saulė nusileido.

Po to vakarienė ir tada diskusijos. Mes nagrinėjom šiuos klausimus: Kokia yra Amerikos spaudos misija? Ar jie pasiekia savo tikslą? Koks Amerikos lietuvių spaudos tikslas? Ar jis kitoks negu amerikiečių? Po diskusijų turėjo kiekvienas diskusijų būrelis padaryti išvadų pranešimą ir televizijos reklamą, kuri parodytų, kaip banalizmas yra naudojamas papirkti žmones. Tada Viktoras Nakas mus visus prašė parašyti prezidentui Fordui laišką apie Sergejaus Kovalevo sugrąžinimą Lietuvoj. Laiške prašėm, kad prezidentas pagrasintų atmesti prekybos sutartį su rusais, kad rusai Kovalevą paleistų.

Kaip visada tarp didesnių užsiėmimų, sekė poilsis. Devintą valandą prasidėjo susikaupimo vakaras. Skaitė kursantai ir vadovai mažas ištraukas ir tarp jų buvo keleta minučių susimąstymui. Tada kunigas Staškevičius ir kunigas Yla laikė Mišias.

Baigėm dieną su giliom mintim ir vienuoliktą valandą visi sukritom į lovas iki sekančios kursų dienos.

Vytenis Gureckas

TRUMPAI

— **Ateitininkų šalpos fondas** turi naują valdybą: pirmininkas - dr. Vaclovas Šaulys; vicepirmininkai Faustina Mackevičienė ir kun. Fabijonas Kireilis; iždininkas - dr. Balys Paliokas; sekretorius - Stasys Rauckinas; ir narys stipendijų bei paskolų reikalams - Jonas Guobužis. Fondo adresas: dr. V. Šaulys, 2639 West 86th Street, Chicago, IL 60652.

— "Ateities" redakcija Chicagoje sausio 31 d. turėjo pirmojo žurnalo numerio sutiktuves su šv. Mišiomis, kavute ir pokalbiu, kuriame dalyvavo ir Ateitininkų Federacijos vadas dr. P. Kisielius.

— **Ateitininkų Federacijos valdyba** posėdžiavo 8-9 d. Tartasi dėl Jubiliejinės stovyklos programos, kūrybinės St. Šalkauskio premijos, moksleivių uniformų ir kita.

— **Detroito** ateitininkai vasario 8 d. Užgavėnių proga suruošė koncertą-balių.

— **New Yorko** ateitininkai surengė dešimtąjį kaukių balių vasario 8 d. Kultūros Židinyje. Dalyvavo virš 350 žmonių.

— **Clevelando** ateitininkai rengia dail. Adomo Galdiko parodą kovo 15-16 d.

— **Toronto** ateitininkų šventė, kurioje dalyvaus moksleiviai, studentai ir sendraugiai, įvyks balandžio 12 d.

— **Ateitininkų Federacijos Jubiliejinė** stovykla vyks Dainavoje rugpiūčio 24-rugsėjo 1 d. Ji bus vyresniesiems moksleiviams, studentams ir sendraugiams.

MOKSLEIVIAI

— **Clevelando jauniai** gruodžio 3 paskyrė susirinkimą kalbėti apie pašaukimus. Gruodžio 10 jie susirinko paruošti kalėdines dovanėles seneliams bei ligoniams. Gruodžio 23 per kalėdinį susirinkimą jie kalbėjo apie pirmąsias Kalėdas, draugystę, ir atliko kelis vaidinimėlius.

Vaizdai iš moksleivių kursų Putname: (šiame pusl. viršuj) lektorius inž. Ant. Sabalis su klausytojais; (apačioj) "nusiminę" veidai užbaigiant kursus; (95psl. viršuj) kursų vadovai ir kursantai; (95 pusl. apačioj) bostoniškiai T. Girnius, V. Bichnevičius, J. Aleksonis ir D. Ivaška.

— **Baltimorės moksleiviai,** susirinkę sausio 5, nustatė metų veiklos planą ir susirinkimų temas: principai. Pradėjo kalbėdami apie visuomeniškumą. Sausio 25 jie kalbėjo apie tautiškumą ir meną, o taip pat ir apie ateitininkų veiklos pradžią Lietuvoje.

— **Los Angeles** moksleiviai sausio 19 per susirinkimą balsavo už Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos kandidatus ir sužinojo apie audimą. Taip pat jie pradeda platinti "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kroniką". Pagrindinė susirinkimo tema buvo apie įvairias ideologijas ir Kristocentriškumą.

— **Chicagos Lipniūno** kuopos moksleiviai važiavo slidinėti sausio 25. Sniego netrūko.

— **Chicagos Prano Dielininkaičio** kuopos jaunučiai vasario 1 linksminosi savo kaukių vakare. O visi kuopos moksleiviai kovo 9 vyko čiuožti. Jie buvo užsisakę visą čiuožyklą.

— **Cicero, Ill.,** Vysk. M. Valančiaus kuopos nariai susirinko vasario 9 d. Pristatė vaidinimėlį, "Kodėl skaityti 'Ateitį'" ir diskutavo "Dievas-Poetas". Vasario 22 Jaunimo Centro kavinėje Chicagoje jie surengė Tautosakos Vakarą, kuris tautosaką pristatė vaidinimėliais ir dainomis.

— **Studijų savaitgalį** tema "Kaip dabartinė Lietuvos padėtis įpareigoja moksleivius" suruošė Clevelando ir Detroito moksleivių kuopos Dainavoje kovo 14-16 dienomis.

— **Stovyklos Dainavoje: birželio** 15-29 vyresniųjų moksleivių (15-18 metų); birželio 29-liepos 13 jaunučių (7-14 metų).

STUDENTAI

— **Studentų Ateitininkų Sąjungos** centro valdyba išleido savo pirmąjį aplinkraštį, kuriame nurodo ir generalinį metų planą savo nariams: (1) bendravimas ir bendradarbiavimas su kitais ateitininkais-moksleiviais ir sendraugiais; (2) liturginis susipažinimas, organizuojant ir aktyviai įsijungiant į Mišias; (3) studijinė pagalba moksleiviams; (4) rekolekcijos, dviem artimom draugovėms jas ruošiant kartu; ir (5) kultūrinė veikla, rengiant literatūrinius simpoziumus, pokalbius ir t. t.

— **Los Angeles** studentai ateitininkai sausio 19 sušaukė pirmąjį savo susirinkimą. Nors jų dabar tik penki, sekančiais metais laukia prieauglio iš moksleivių.

— **Toronto** studentai ateitininkai susirinkime sausio 26 susipažino su Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika ir pasitarė, kaip išvystyti efektingą propagandos tinklą kovai už Lietuvos tautinę bei religinę laisvę ("Ateities" redakcija ir skaitytojai norėtų plačiau žinoti apie šių svarstymų nutarimus — Red.).

— **Chicagos** studentai sausio 26 surengė susirinkimą su ekumeninio sąjūdžio atstovais. Sąjūdis buvo pristatytas istorinėje perspektyvoje, buvo paskaita apie krikščionybės esmę šiame pasaulyje ir po susirinkimo buvo ekumeninės pamaldos Tėv. Jėzuitų koplyčioje.

SENDRAUGIAI

— **Ateitininkų Sendraugių Sąjungos** centro valdybos pirm.

Chicagos studentų draugovės talentai, J. Bradūnas, E. Pakštaitė, L. Rimkus, linksmina klausytojus čigoniška muzika.

Juozas B. Laučka išvyko į Miuncheną vadovauti Radio Liberty lietuvių skyriui. Jis ir toliau lieka Sąjungos pirmininku. Jo adresas: Radio Liberty Committee, c-o Personnel Services, 1 Muenchen 81, Arabellastr. 18, West Germany. Jungtinėse Amerikos Valstybėse jį pavaduos Pranas Baltakis.

— **Toronto** sendraugių naujoji valdyba, vadovaujama Vyt. Krikščiūno, yra pasiruošusi išvystyti didesnę veiklą. Pradžioje siekia įtraukti jaunuosius akademikus į sendraugių eiles.

— **Chicagos giedrininkės** susirinko sausio mėnesį pas p. Stasę Pautienienę ir matė bebaigiamą ruošti filmą apie Magdaleną Galdikienę.

— **Chicagos** sendraugių susirinkime vasario 9 d., be einamųjų reikalų, buvo rodyta skaidrės iš Lietuvos. Tradicinį Gavėnios seminarą tęsiant paskaitą skaitė Kazys Bradūnas apie Vincą Mykolaitį-Putiną, o kovo 14 kun. V. Bagdanavičius apie rytų religijas.

— **Stovykla Dainavoje** .. sendraugiams ir jų šeimoms vyks rugpiūčio 3-10 dienomis.

SUSIPAŽINIMAS SU BIRUTE PŪKELEVIČIŪTE

Los Angeles

Lapkričio mėnesį, pas ponus Polikaičius susirinko Vyt. Mačernio kuopos nariai. Susirinkimo maldą pravedė pirm. Vita Polikaitytė. Po to vyko pereito susirinkimo protokolo skaitymas ir kiti pranešimai. Buvo paskelbta, kad žiemos kursai vyks St. Raymond's Retreat House nuo gruodžio 29 d. iki sausio 1 d.

Po visų pranešimų Vita pristatė ponią I. Raulinaitienę, kuri mums pravedė pašnekesį apie rašytoją Birutę Pūkelevičiūtę ir jos kūrybą. B. Pūkelevčiūtė yra parašiusi daug knygų ir išleidus lietuviškų plokštelių. Kelios jos knygos laimėję "Draugo" romano konkursus. Yra parašiusi "Aukso Žąsį", kuri buvo susukta į filmą, yra išleidus vaikams plokštelę "Žirginėliai".

Gruodžio 13 d. vakare pas p. Kliorius buvo surengtas literatūros vakaras su Birute Pūkelevičiūte. Susirinko daug narių.

Viešnia iš Chicagos mums paaiškino apie lietuviško teatro plokštelių leidimą. Taip pat nuotraukomis supažindino su lietuviškuoju teatru bendrai. Tai yra jos pamėgta sritis. Ji baigė vakarą padeklamuodama baladę apie vikingus.

Literatūros vakaras buvo įdomus ir buvo labai malonu p. Birutės Pūkelevičiūtės pasiklausyti. Už tai esame jai labai dėkingi.

Rimas Polikaitis

NUO ADMINISTRACIJOS STALO

Garbės prenumeratas už 1975 metus prisiuntė: kun. A. Baltinis, kun. Z. Gelažius, Vyt. Kazlauskas, B. Miniataitė, P. Spetyla (Chicago, Ill.), V. Rociūnaitė (Independence, Ohio), V. Baronas (Venezuela, S.A.) ir J. Vaitkus (Hayattsvile, Md.).

Aukojo "Ateičiai" paremti: 75.00 dol. — V. Šoliūnas (Lemont, Ill.); 5.00 dol. — dr. A. Šešplaukis (South Bend, Ind.); po 4.00 dol.: V. Beleška (Chicago, Ill.) ir V. B. Paulius (Allende, N.J.); po 3.00 dol.: P. Gruodis, J. Kučėnas (Chicago, Ill.), A. Milčienė (Manchester, Ct.), G. Naujokaitis (Brooklyn, N.Y.) ir R. Stravinskaitė (Weston, Ont. Canada); po 1.00 dol.: G. Indreika (Chicago, Ill.) ir B. Juozapavičienė (Hamilton, Ont. Canada).

Apmokėjo "Ateities" prenumeratą, siuntinėjamą užsienio moksleivijai: po 7.00 dol.: Dr. J. J. Balčiūnas (Strasburg, Ohio) ir A. Prunskytė (Chicago, Ill.).

Nauji prenumeratoriai: G. Indreika ir E. Juknevičienė (Chicago, Ill.); G. Naujokaitis (Brooklyn, N.Y.), M. Noreika (Baltimore, Md.) ir I. Tamošiūnaitė (Springfield, Va.).

Už garbės prenumeratas, aukas ir naujas prenumeratas nuoširdžiai dėkoja

"Ateities" Administracija

ATSIŲSTA PAMINĖTI

THE CHURCH SUFFERING. Chronicle of the Catholic Church in Lithuania. No. 8. Published by the Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America, 64-14 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378.

Arėjas Vitkauskas, SPINDULIAI IR ŠEŠĖLIAI. Eilės. 1975 m. perspausdintos eilės, pirmą kartą išleistos 1926 m. Kaune.

LIETUVIŲ DIENOS, mėnesinis lietuvių kultūros ir visuomenės gyvenimo žurnalas lietuvių ir anglų kalbomis. Red. D. Mackialienė; anglų k. red. A. Miliukas; leidėjas A. Skirius. 1975 m. sausio nr. skiriamas S. Kudirkai.

VEIKLA

VEIKLA (iš 96 pusl.)

PR. DOVYDAIČIO KUOPA

Lemontas, Ill.

Lemonte 1974 m. gruodžio mėn. 7 d. atsikūrė prof. Prano Dovydaičio ateitininkų kuopa. Ją sudaro 15 narių, moksleiviai ir jaunučiai. Į kuopos valdybą išrinktas pirmininkas Rimas Kamantas, vicepirmininkė Laima Sidrytė ir iždininkas Linas Šoliūnas. Kuopos globėjai yra studentai Rasa Šoliūnaitė, Agnė Katiliškytė ir Linas Sidrys, o dvasios vadas yra kun. dr. Feliksas Gureckas.

Kuopa išrinko metinę temą. Ta tema yra "Kas aš esu?". Susirinkimai vyksta kiekvieną šeštadienį 1 val. po pietų p. Šoliūnų namuose (11th Str. and Hwy. 83, Lemont, Ill. 60439).

Rasa Kamantaitė

ALp(LKA)1786
1975, Nr.3

90.725.300